

2. literarno-likovni natečaj v spomin Kristini Brenkovi

Zbornik izdelkov

2. literarno–likovni natečaj v spomin Kristini Brenkovi

Zbornik izdelkov

Elektronska izdaja

Organizacijski odbor: Aleksander Gube

Uredniški odbor: Mojca Podobnikar, Alen Herič, Aleksander Gube

Izdala: Osnovna šola Horjul

Kraj in datum izdaje: Horjul, junij 2023

Spletna lokacija zbornika: www.oshorjul.si

Slika na naslovnici: Tair Alibašić

Kazalo

1. Uvodni nagovor ravnatelja
2. Predstavitve članov ocenjevalnih komisij
3. Izdelki nagrajenih ustvarjalcev z obrazložitvami
4. Prispeli likovni izdelki – vrtec
5. Prispeli likovni izdelki – 1. triada
6. Prispeli literarni izdelki – 2. triada
7. Prispeli literarni izdelki – 3. triada
8. Zahvala

1. Uvodni nagovor ravnatelja

Drage ustvarjalke, dragi ustvarjalci, spoštovane mentorice in mentorji, ljubiteljice in ljubitelji del Kristine Brenkove!

Zelo ponosni po odzivu na prvi natečaj ob 110-letnici rojstva Kristine Brenkove, znane urednice, mladinske pisateljice, prevajalke in pesnice iz Horjulu, smo se hitro odločili, da bomo spomin na našo priznano domačinko obujali tudi v šolskem letu 2022/23. Priprave nanj so stekle v mesecih po razglasitvi prvih nagrajencev. Po prebiranju njenih del smo se odločili, da v tem letu osrednjo vlogo prepustimo zbirki kratkih zgodb Okna in okenca. Zaradi množičnega odziva na prvi natečaj smo morali uvesti nekatere spremembe v samem razpisu in tako smo omejili število izdelkov, ki jih lahko pošlje določeni mentor.

Na naš drugi natečaj je iz Slovenije, Hrvaške in Srbije prispelo preko 150 del, na katera smo zelo ponosni.

Mladi risarji so risali po predlogi kratkih zgodb iz zbirke (vrtec) oz. narisali, kaj vidijo, ko pogledajo skozi okna in okenca (1. triada). Učenci 2. triade so pisali kratko zgodbo o tem, kaj vidijo, ko pogledajo skozi okna in okenca; učenci 3. triade pa so v razpravljalnem spisu pisali o pomenu in pomembnosti medgeneracijskega sodelovanja.

Vsa prispela dela so nas navdušila.

Vsem likovnikom in literatom, njihovim mentorjem, članom komisij in pokroviteljem izrekam zahvalo.

Vse vabim, da se ponovno odzovete na naš naslednji razpis v spomin Kristini Brenkovi, ki ga bomo objavili jeseni 2023.

Čestitke vsem.

Aleksander Gube, ravnatelj OŠ Horjul

2. Predstavitve članov ocenjevalnih komisij

Komisije, ki so ocenjevale izdelke, so sestavljali člani, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja oziroma knjige. Vsi sodelujoči cenijo zapuščino Kristine Brenkove in se zavedajo njene pomembne vloge za slovensko knjigo.

Likovno žirijo, ki je ocenjevala likovne izdelke otrok iz vrtca in učencev 1. triade, so sestavljali:

Barbara Popit, Andreja Naglič Kumer, Branko Lipnik in Aleksander Gube.

Barbara Popit je vzgojiteljica, ki je zaposlena v Zavodu OŠ Horjul. Ima izreden posluš za vsakega otroka posebej, kar je več kot očitno tudi po odzivu otrok v vrtcu.

Andreja Naglič Kumer je vzgojiteljica in pomočnica ravnatelja, ki je zaposlena v Zavodu OŠ Horjul. Ima veliko srce in sočutje za vsakega sočloveka, zato jo imajo otroci radi.

Branko Lipnik je diplomiral iz likovne vzgoje, vse svoje življenje slika in je avtor več kot dvajsetih samostojnih slikarskih razstav. Bil je likovni pedagog v Zavodu OŠ Horjul in še dandanes (tudi) za naše učence pripravlja razstave. V horjulski dolini je našel tesen stik z naravo, kar se kaže tudi v pokrajinski motiviki njegovih slik.

Aleksander Gube je slovenist in nemcist ter ravnatelj Zavoda OŠ Horjul. Zelo dobro pozna delo v šoli in ves čas svojega delovanja skrbi, da otroci in učenci ohranjajo stik s slovenskim jezikom in kulturo.

Žirijo, ki je ocenjevala izdelke 2. in 3. triade, so sestavljale:

Mojca Podobnikar, Cirila Šramel in Aleksander Gube.

Mojca Podobnikar je knjižničarka in učiteljica slovenščine ter francoščine v Zavodu OŠ Horjul. Skrbi, da učencem približa knjigo in branje ob neizmernem posluhu za želje vsakega učenca posebej.

Cirila Šramel je učiteljica slovenščine in izbirnih predmetov s področja slovenščine v Zavodu OŠ Horjul. Pomembno ji je, da učenci spoštujejo slovenski jezik in ga ohranjajo.

Aleksander Gube je slovenist in nemcist ter ravnatelj Zavoda OŠ Horjul. Zelo dobro pozna delo v šoli in ves čas svojega delovanja skrbi, da otroci in učenci ohranjajo stik s slovenskim jezikom in kulturo.

3. Izdelki nagrajenih ustvarjalcev z obrazložitvami

KATEGORIJA "VRTEC"

1. nagrada: Tara Kocjančič, 5 let, Vrtci občine Žalec - enota I.,
mentorica Mateja Ušen

Likovna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Risbica je sestavljena in nam pričara pravo okno ter okenske police. Odraža realen pogled skozi le-to. Naslikano izraža in prikliče čustva. Kombinacija barv z vodilno zeleno je dobro izbrana.

2. nagrada: Nina Repinšek, Ema Hlastec, Maks Drljača, Andraž Gašparič Roš,
6 let, Vrtci občine Žalec - enota Levec, mentorica Urška Glušič

Likovna žirija je o vašem delu zapisala takole:
*Risbica z nasmejanim osrednjim likom, obdano z dežniki, v vsakem opazovalcu
vzbuja pozitivna čustva, kljub "dežnemu" ozadju.*

3. nagrada: Alja Žgank, 5 let, Vrtci občine Žalec - enota I., mentorica Mateja Ušen

Likovna žirija je o tvojem delu zapisala takole:
Risbica s štirinajstimi dežniki je kompleksna – hkrati risana in lepljena - in ravno srebrno središče ji daje večjo globino, ki v vsakem od opazovalcev vzbuja različna čustva in odzive. Eni tukaj vidijo okno, drugi ogledalo, spet tretjim pa nakazuje neskončnost prostora.

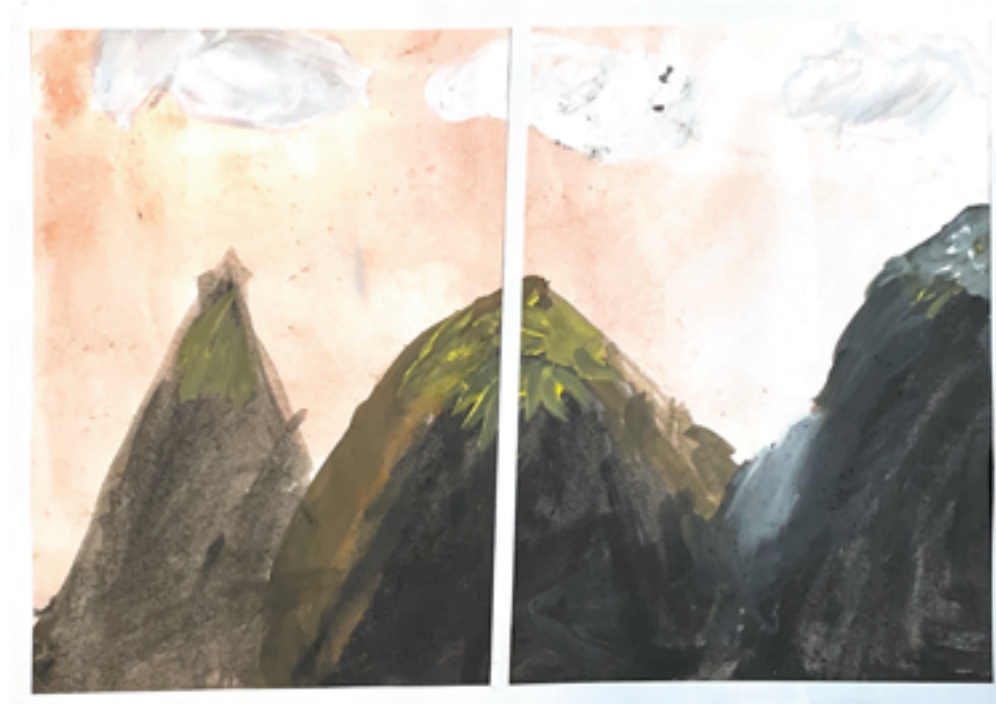
KATEGORIJA "1. TRIADA"

1. nagrada: Ilija Kukovec Anđelković,
7 let, OŠ Vič, mentorica Petra Peljhan
Zahar

Likovna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

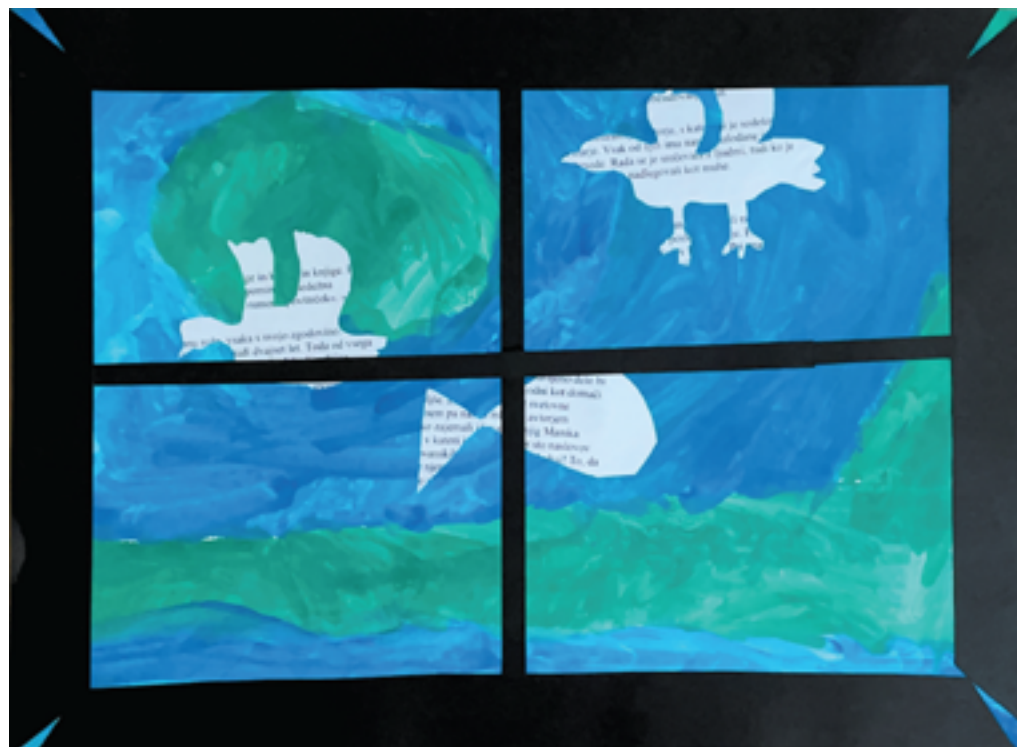
Risbica je že zelo kompleksa in različni predmeti polnijo format od roba do roba. Odraža preplet pogleda na moderni svet in vpetost v naravo. Opazovanje je zelo natančno in svobodno ter izraža odkrita čustva. Izjemna je osredotočenost na objekte in kaže sposobnost risarja. Nastajanje je vzelo kar precej časa in je prav neverjetna.

Adam Vidmar, 6 let, OŠ Branik, mentorica Marinka Rus

Likovna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Risbica prav priključuje realno gledanje na žareče vrhove ob sončnem zahodu. Opazovanje narave je zelo natančno, še predvsem razgibanost gora. Tudi uporabljena tehnika je izstopajoča in natančna.

Val Kučan, 7 let, OŠ Vodice, mentorica Katja Zupan

Likovna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Risbica sodi med tista dela, ki odražajo potopljenost v naravo. Je čisto samosvoja in ganljiva, saj nosi pomene z vseh položajev gledanja. Vse skupaj le potrjuje pravilo, da dobro risati pomeni predvsem dobro gledati in dobro videti.

KATEGORIJA "2. TRIADA"

1. nagrada:

Lucijan Turk, 9 let, OŠ Grm - Pogled skozi okno, mentorica Lili Vavžik

Literarna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Učinkovito in ustrezno (z)grajeno besedilo, kjer je vsega ravno prav. Z besedami »naslika« prizore, ki jih zagleda skozi okno na deževen dan. Ta pogled ne razkrije ničesar posebnega, le vsakdanje slike: premočenega vrabčka, avtomobila, za volanom katerega sedi brezbržni voznik, ogorčene gospe, ko jo poškropi voda izpod koles prej omenjenega vozila, jokajočega dojenčka, ki spet zahteva pozornost, in komunalnega vozila za odvoz smeti ... Pa vendar so te slike v svoji enkratnosti neponovljive in zato pomembne – Lucijan nam jih je prenesel z natančnim in jedrnatim izražanjem, tako da se pred nami odvijejo kot izsek iz filma. Slog pisanja je nekaj posebnega: prevladujejo kratke povedi, kar povsem ustreza toku misli, ki nas ves čas spremljajo. Tekoče in izvirno besedilo.

POGLED SKOZI OKNO

Zjutraj sem se zbudil in sedel za kuhinjsko mizo, na kateri je bil pripravljen zajtrk. Ni mi preveč teknil. Razmišljal sem, kaj bi lahko delal. Dolgočasen dan bo.

Kar naenkrat sem pogledal skozi okno. Deževalo je. Bilo je res dolgočasno. Slab dan se je obetal. Prišel sem bližje k oknu. Nos sem naslonil na hladno steklo.

Ni bilo preveč hladno. Dežne kaplje so se spuščale na zunanji strani stekla. Tekmovale so, katera se bo hitreje dotaknila roba okna. Potem so se pa zlivale po robu in izginile. Pogledal sem po krošnjah dreves. Čisto mokre veje so se lesketale. Dežne kapljice so jih spremenile v ceste kristalov. Na spodnji veji je sedel ptiček. Mislím, da je bil vrabček. Od dežja je bil skoraj črn. Nekajkrat se je stresel. Morda ga je zeblo.

V tistem trenutku je po cesti pripeljal avto. Vozil je hitro. Luže so pljuscale po pločniku, ko je zapeljal vanje. Gospa, ki je hodila po pločniku, se je nad voznikom jezila. Vem, zakaj. Tudi jaz bi se.

Pogledal sem proti sosednjemu bloku. V tretjem nadstropju živi moj prijatelj. Morda se je tudi on že prebudil. Čistejši pogled mi je zapirala rosa. Ta se je naredila zaradi mojega dihanja.

V stanovanju nad našim se je zbudil dojenček. Jokal je. Morda tudi njemu ni všeč deževen dan. Zavore tovornjaka smetnjaka so zaškripale. Delavci so skočili na tla in zvelkli kontejner k tovornjaku. Pritisnili so na gumb in kontejner se je dvignil. Stresli so vse smeti. Ko so se odpeljali, ni bilo nič zanimivega. Dolgočasen dan se bo nadaljeval.

Na moj pogled skozi okno pa so me še nekaj časa spominjali odtisi obraza na steklu.

2. nagrada:

Luka Majdič, 9 let, OŠ Grm, Pogled skozi okno ali sanje, mentorica Lili Vavžik

Literarna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Pogled skozi okno ali sanje, to je vprašanje, ki nam ga Luka zastavi že na začetku svoje kratke zgodbe. V njej spremljamo fanta, ki rad bere pozno v noč. Medtem ko poskuša zaspati, ga misli odpeljejo v svet sanj. Ali pa tudi ne? Pred nami se razprostre fantov pogled skozi okno, ob katerem nas najprej spreleti srh, nato pa se nasmejimo, kajti v krošnji opazimo samo veveričko, ki si nabira zaloge za zimo. Motiv lešnikov povezuje resničnost in morebitne sanje. Podoba iz narave kar naenkrat prekine mama. So bile torej samo sanje ali je veverička resnična? Luka v svoji kratki zgodbi tako na zanimiv način preplete resničnost s sanjskim svetom. Slog pisanja je jedrnat in prozaičen, pripoved je zanimiva ter izvirna.

Pogled skozi okno ali sanje

Nisem mogel zaspati. Imel sem zaprte oči, a zaspal nisem. Mami me je že tretjič opozorila, naj neham brati. Nisem si upal več. Tudi pod odejo bi me opazila. Razmišljal sem, kaj naredi človek, da lahko zaspi. Babica pravi, da šteje. Očku uspe po globokem in umirjenem dihanju. Mami je rekla, da teh problemov nima.

Tiščal sem zaprte oči in čakal, čakal. Kar naenkrat ...

Pogledal sem skozi okno. Veje na drevesu so se premikale. Le zakaj, če ni vetra? Pogledal sem bolj pozorno. Veje so se premikale druga za drugo v isto smer. Za deblom sem opazil puhast repek in majhno glavico. Bila je veverička. Ugotovil sem, zakaj so se veje premikale. Zaradi nje.

Želel sem si, da pride na okensko polico. Razmišljal sem, kako. Povezal sem letni čas in rumeno rjavo listje na drevesih. Vedel sem, da si

veverice zdaj nabirajo hrano za zimo. Na okensko polico sem dal nekaj lešnikov. Čakal sem. Čakal sem veverico, a ona ni prišla.

Mami me je poklicala. In še enkrat. Začuden sem pogledal okoli sebe. Glasno me je poklicala še enkrat.

Hitro sem skočil iz postelje in stekel po stopnicah. Na mizi me je čakal zajtrk. Mami sem povedal za veverico. Začudeno me je gledala. Ko sem ji povedal, da sem veverici dal lešnike na okensko polico, se je zasmejala. Povedala mi je, da se mi je to samo sanjalo. Nisem ji verjel.

Stekel sem v sobo in pogledal na okensko polico. Lešnikov ni bilo. Ne vem, ali jih je prišla iskat veverica ali pa se mi je res vse samo sanjalo.

Zdaj moram v šolo. Zvečer bom še enkrat pogledal skozi okno.

3. nagrada:

Žana Drenovec, 9 let, OŠ Grm, Pogled skozi okno (z rimo), mentorica Lili Vavžik

Žana je v svoji kratki zgodbi zelo izvirna, obenem pa je njeno besedilo precej nenavadno – združila je namreč pripoved z vloženo pesemsko podobo. V uvodu izvemo, da avtorica rada gleda skozi okno in ob tem pozabi na šolske obveznosti. Prehod proznega besedila v pesem je kot Žanin pogled skozi okno, kjer se stikata resničnost in domišljija – toliko časa, dokler sanj ne prekine Žanina mama, ki zagrne zaveso in s tem Žano vrne v resničnost in k šolskemu delu.

POGLED SKOZI OKNO (Z RIMO)

Rada gledam skozi okno v svoji sobi. Včasih pozabim na učenje in nalogo. Tam zunaj je vedno kaj zanimivega. Zanimivi so ljudje. A hodijo mimo hiše zelo hitro. Hočem ugotoviti, kakšen je kateri, pa ga že ni.

Najraje opazujem živali. Na veji je vrabček, pod drevesom skače vrana, muca se smuka ob kolesu avtomobila. Na misel so mi prišle rime:

Vrabček išče si zalogo,
medved kuha si prilogo.
Lisica iz brloga je prišla ...
Rima iz glave je ušla.
Pogled skozi okno mi vedno polepša dan.
Takrat lahko za nekaj časa
pozabim na domačo nalogo.
Zdaj pa moram končati,
nalogo moram napisati.
Mami vesela bi bila,
če bi jo kdaj pa kdaj slišala.
Prišla je v sobo, zagrnila zaveso
in me strogo pogledala.
Povedala mi je,
da naloge ne bom napisala,
če pogleda skozi okno, ne bom končala.

KATEGORIJA "3. TRIADA"

1. nagrada:

Martin Jakob Scheicher, 14 let, OŠ Ig, Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlja ji ožari obraz., mentorica Slavica Čergič

Literarna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Martin Jakob v svojem razpravljalnem spisu najprej poudari pomen sodelovanja med različnimi generacijami. O tej tematiki razmišlja na zelo zrel in odrasel način. Razberemo lahko, da se je o izbrani tematiki literarnega natečaja res poučil in da veliko razmišlja o pomenu medgeneracijskega sodelovanja ter se zaveda njegovega pomena. V spisu tudi ne piše samo o druženju z babico, ampak tudi o tem, kaj mu to pomeni in kaj to druženje prinaša: toplino, ljubezen, znanje. V spisu izpostavi tudi zanimivo primerjavo med življenjem v mestu in na podeželju ter iz tega izpelje trditev, da so v vaškem okolju starejši manj osamljeni kot v mestnem, ker so ljudje bolj povezani. Prav tako navede pomembno dejstvo, ki je še kako aktualno danes: na starejše velikokrat gledamo kot na ljudi, ki skupnosti ne morejo doprinesiti ničesar več, Martin Jakob pa poudari, da temu ni tako. Na koncu s slikovito pesniško podobo slike, na kateri se prepletajo barve (izkušnje) starejše in mlajše generacije, zaključi svoje razmišljanje o pomenu medgeneracijskega sodelovanja. Martinov Jakobov spis tako prinaša poglobljeno razmišljanje o izbrani tematiki.

Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlja ji ožari obraz.

Sodelovanje med različnimi generacijami je zagotovo ključno za obstoj človeštva – pa ne le zgolj zaradi prenosa znanja in izkušenj iz starejše generacije na mlajšo, temveč tudi zaradi prenosa toplote, občutka domačnosti in razumevanja. Nekje sem zasledil, da mora človek v vsakem obdobju poskrbeti za intenzivno povezanost vsaj z enim pozitivno usmerjenim človekom iz vsake generacije, komunikacija s to osebo pa mora biti osebna, redna in poudarjati pozitivne vsebine. Pri meni je ta pozitivna oseba iz kategorije starejših moja babica, ki jo imam tako rad, da ji rečem kar »mama«.

Še do pred nekaj desetletji je bila družba sestavljena iz generacij, ki so med seboj sodelovale in se dopolnjevale na številnih področjih. Nato so nastopili drugačni časi, ki sicer prinašajo večjo finančno svobodo in večji dostop do številnih prostočasnih aktivnosti, vendar pa zaradi dela naših staršev in tudi vse večjih zahtev v šoli nastaja prepada med nami in starši ter med nami in starimi starši. Namreč, že sedaj, ko sem v os-

novni šoli, se zavedam, da so ocene, ki jih bom pridobil v tem obdobju, verjetno velik faktor za življenje, ki ga bom imel kot odrasla oseba. So pogoj za vpis v srednjo šolo in s tem odskočna deska za v moje mlado odraslo življenje. Glede na to, da se življenjska doba podaljšuje in da mediji ponovno poročajo, da se bo dvignila starost za upokojitev, si ne predstavljam, da bom moral fizično delati do poznih let. Najbolj pametna investicija je torej v znanje, kar pa terja svoj davek, predvsem na način, da berem tako učbenike kot druge zanimive knjige v popoldanskem času, ki bi ga sicer lahko preživel s svojo mamo. Vendar pa med naju ne more stopiti nič in nihče, zato že najdeva način, da se vidiva vsak dan. Najina povezava oziroma zavedanje, da se moramo mladi in starejši družiti, ne izhaja iz različnih teorij o medgeneracijskem sodelovanju, ki pravijo, da je slednje osrednja in morda najpomembnejša oblika trajnostnega razvoja, niti se ne navezuje na medgeneracijske pobude, ki se na primer glasijo, da mlad človek (otrok) pomaga staremu človeku, da star človek pomaga mlademu, da mlad in star človek skupaj pomagata nekemu drugemu človeku ter da so medgeneracijska središča namenjena za srečevanje vseh generacij. Pri nama z mamo to poteka spontano, brez poznavanja družbenih teorij, le z veliko ljubezni in medsebojne topline. Mama pomaga meni na številne načine, od tega, da mi pripravi kaj slastnega za pod zob do tega, da me posluša, jaz pa ji vrnem z objemom in ji na primer povem kaj zanimivega, kar sem doživel v šoli. Ne potrebujeva niti medgeneracijskih središč – to je pri nama kar hiša mojega ata in mame, kjer se največ družimo v prostoru, ki se mu reče »hiša« in v katerem so krušna peč, topel kavč in pogovori v vseh letnih časih.

Glede na hiter tempo življenja je medgeneracijsko sodelovanje zagotovo poseben izziv, s katerim se bo v prihodnosti spopadalo še več ljudi, kot se s tem spopada trenutno. Z namenom, da bi bile generacije povezane tudi v prihodnje, se tako že danes pojavljajo številne organizacije, ki poudarjajo pomen medgeneracijskega sodelovanja in pripravljajo različne aktivnosti ter s tem postavljajo mostove med mladimi in starejšimi. Te mostove bi lahko poimenovali doživetje, znanje, razumevanje, sprejemanje in spoštovanje razlik ter prilagajanje odnosa in vedenja, saj z naštetimi vrtilinami povezujejo nabrežja, kjer se na eni strani nahajajo mladi in na drugi strani starejši. Po mojih izkušnjah je sicer tovrstnih organizacij na podeželju manj, saj družba ni tako zaprta in hladna, kot je recimo v mestih. To lahko potrdim že s tem, da se na vasi vsi pozdravljamo med seboj in si izmenjamo vsaj nekaj vljudnostnih fraz, ne glede na to, kako dobro se dejansko poznamo in kateri generaciji pripadamo. Udeležujemo se tudi vaških prireditev, kjer se tako in tako vsi med seboj poznamo, zato je tudi občutek pripadnosti večji, pri starejših pa se ob tovrstnih dejavnostih zagotovo zmanjša občutek osamljenosti. Še več, starejši se ob vragolijah, ki jih vidijo, kako jih počnemo mladi, zagotovo počutijo spet kot v mladih letih, ko so takšne in drugačne neumnosti počeli tudi sami. Pomembno je, da jih ne vidimo kot ostarele osebe, ampak ljudi z nešteto izkušnjami ter jih zato tudi poslušamo, pa tudi kaj vprašamo. So namreč živa priča spremembam, ki se dogajajo v zadnjih desetletjih in lahko rečemo, da so te spremembe večje in hitrejše, kot so bile kadarkoli prej v zgodovini človeštva. Seveda lahko še bolj natančne informacije najdemo na internetu, kjer so na voljo suhoparni podatki, medtem ko z druženjem s starejšimi gradimo medčloveške odnose ter tudi s tem, da drug drugemu prisluhnemo, si zaupamo in pomagamo, udeležujemo medgeneracijsko solidarnost.

Za konec želim izpostaviti še obojestransko spoštovanje, ki je zagotovo temelj dobrega medgeneracijskega sodelovanja. Sledenje je skupaj s strpnostjo pogoj za zaupanje in posledično dobro komunikacijo med mladimi in starejšimi. Dejstvo je, da so starejši živeli in živijo drugačno življenje, kot ga imamo mi, in da bomo mi na stara leta imeli drugačne izkušnje, kot jih bodo pridobivali naši zanamci. Vendar pa je različnost vrednot, izkušenj in znanja dejansko bogastvo, ki naš svet obarva v številne odtenke, medtem ko lahko podobnosti med generacijami opišemo kot barve, ki se prekrivajo. Za čudovito sliko potrebujemo oboje, zavedati se moramo le, da je vsak slikar svojega platna ter da za dodajanje barv in odtenkov ni nikoli prepozno.

2. nagrada:

Iza Zrnec, 14, let, OŠ Ivana Cankarja Vrhnika, Drug brez drugega ne moremo, mentorica Tadeja Voljč

Literarna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Izino besedilo je polno avtoričinih lastnih, pa tudi tujih modrosti in misli o pomenu vsakega posameznega življenjskega obdobja in o njihovih prednostih in slabostih. Iza ima življenje za učenje in nabiranje izkušenj in posledično pojmuje starost kot obdobje modrosti in znanja, ki bi še kako koristila mladim, mladost pa kot obdobje fizične in mentalne moči, ki pa ji manjka življenjskih izkušenj. Kot avtorica lepo napiše: »V vsakem obdobju življenja so stvari, ki jih imaš, in stvari, ki jih nimaš.« Zato pa imamo v vsakem obdobju kaj, kar lahko ponudimo drugim in s tem ustvarjamo močno in povezano družbo. Avtorica navede niz pozitivnih posledic druženja mlajše in starejše generacije in ob tem omeni tudi izsledke znanstvene raziskave, pa tudi lastno izkušnjo s svojimi starimi starši, ki jima, enako kot babici iz zgodbe Kristine Brenkove, zasijejo oči, ko ju obišče vnukinja.

Izčrpno in dobro utemeljeno besedilo, ki ga bogatijo smiselni navedki tujih misli, pregovorov in raziskav, čustveno noto pa dodaja osebna izkušnja in povezava z besediloma Kristine Brenkove.

Nekdo je nekoč rekel: »Kaj bi starost brez spominov in mladost brez sladkih sanj. Čas lepoto nam ponuja, le verjeti moraš vanj«.

Življenje je nabiranje izkušenj, učenje iz napak in iskanje sreče. Je uživanje v lepih trenutkih in spominih, ki jih ustvarjamo. Je kakor leto, ki se iz cvetoče pomladi preljuje v mirno jesen, ta pa v zimo.

Ko si mlad, se zdi starost daleč daleč stran, tam nekje na koncu sveta. V starosti pa se spominjaš mladih let, polnih veselja in brezskrbnosti, in si misliš, da je vse to še prehitro minilo.

V tem dolgem potovanju od rosno mladih let do starosti se ljudje zelo spremenijo. Starejši ljudje so polni znanj in izkušenj, ki so si jih nabrali skozi življenje. Mladi in stari se v mnogočem razlikujemo. Ne le v fizičnih sposobnostih, temveč tudi v širini znanja ter načinu razmišljanja. Kljub temu smo si pravzaprav tudi v marsičem podobni. Človek je navsezadnje vedno le človek.

Vsi imamo svoj pogled na svet, svoja mnenja in vrednote. V vsakem obdobju življenja so tu stvari, ki jih imaš, in stvari, ki jih nimaš. Francoski

pregovor pravi: Si jeunesse savait, si vieillesse pouvait! To v slovenščini pomeni: Če bi mladost vedela, če bi starost mogla! Tako imaš v mladosti polno časa in energije, kasneje pa imaš izkušnje, modrost ter lepe spomine. Starejši so mladim pogosto v breme, saj se ti ne zavedajo, da starost pomeni izkušnje, modrost, predvsem pa umirjenost in preudarnost. S sodelovanjem mladih in starejših lahko razširjamo obzorja različnih generacij. Uspešna je lahko le družba, ki zna povezati znanje in energijo mladih z modrostjo in izkušnjami starejše generacije. Pogosto se zgodi, da le govorimo vse povprek in ne znamo prisluhniti temu, kar imajo povedati drugi. Predsodki nam preprečujejo, da bi razumeli ostale in delili svoje misli. Zaradi tega se izgublajo dragocene izkušnje in znanja, ki bi si jih lahko delili. Prav zato se moramo potruditi, da slišimo tudi druge ljudi in vidimo svet okrog sebe.

Kakor pravijo: Vsak zase je močan, a skupaj smo najmočnejši! Najmočnejši smo takrat, ko smo pripravljeni sprejeti pomoč. Nekateri starejši ljudje se včasih ne morejo sprijazniti s tem, da niso več rosno mladi. Nočejo verjeti, da ne zmorejo več vsega sami. Oni so kot starši, ki verjamejo, da morajo še vedno skrbeti za svoje zdaj že odrasle otroke, in ne obratno. Nočejo pokazati, da bi včasih tudi sami potrebovali pomoč svojih otrok. Prav tako želijo otroci, ko odrastejo, pokazati, da ne potrebujejo več pomoči in nasvetov svojih staršev. Želijo pokazati, da so lahko samostojni in odločajo sami zase. To je lahko seveda res, a vseeno je včasih pametno sprejeti nasvete starejših, ki imajo na tem področju že izkušnje. Tudi oni so bili namreč nekoč na tem mestu.

Če torej pomagamo en drugemu, ustvarjamo močno družbo in smo uspešnejši. Izmenjujemo izkušnje in nasvete, ki smo jih nabrali. Ni vedno nujno, da se učimo le iz lastnih izkušenj, če se lahko tudi iz drugih. S tem se lahko izognemo napakam, ki so jih na primer storili naši predhodniki. Sodelujemo lahko že z manjšimi uslugami, ki jih storimo drug za drugega. Vnuček pomaga babici nesti težke vrečke v hišo, babica pa pomaga vnučku zavezati vezalke. Če ostanemo povezani, ostanemo močnejši. Ravno zaradi tega moramo premostiti razlike, ki ločijo posamezne generacije, in najti tiste stvari, ki nas povezujejo. Drug od drugega se lahko zelo veliko naučimo, če le želimo. Lahko spoznamo svet iz druge perspektive ali pa se preprosto zabavamo. Medgeneracijsko sodelovanje je zato izrednega pomena v naših življenjih in v družbi na splošno.

Razlike med mladimi in starimi so bile vedno velike, a v današnjem času se mi zdijo večje kot kadarkoli. Naši stari starši so skoraj celo življenje živeli v svetu, ki ni poznal interneta, mobilnih telefonov in televizije, mi pa si življenja brez tega niti ne znamo predstavljati. Mnogi starejši ljudje, ki so v svetu brez tehnologije živeli odkar pomnijo, hitrim spremembam modernega sveta niso naklonjeni. Navajeni so na življenje, ki ga dobro poznajo, in ne vidijo smisla v tem, da bi svoj način bivanja spreminjali. To jim v današnjem svetu lahko zelo otežuje življenje, saj nam dandanes tehnologija lahko pomaga na vsakem drugem koraku. Mladi, ki so v ta čas že rojeni, se na take stvari bolje spoznajo. Prav tako so bolj odprti za nove misli in ideje, ter bolj sprejemljivi za spremembe. Prav zato bi se lahko starejši ljudje mnogo naučili od mladih. Mlajše generacije lahko starejše učijo rokovanja z mobilnimi in pametnimi telefoni, uporabe računalnika in drugih mobilnih naprav. S tem ko bi se bili starejši

pripravljeni to naučiti, bi jim bilo mnogo lažje, na primer dostopati do zdravnika ali še mnogo drugih stvari. A medgeneracijsko sodelovanje ni le učenje starejših, da znajo upravljati s tehnologijo. Pomen medgeneracijskega sodelovanja je tudi v druženju med generacijami. Ko se mlajši družijo s starejšimi in z njimi preživljajo prosti čas, to mnogo pomeni vsem.

Otroci radi poslušajo zgodbe svojih starih staršev, ki jim pripovedujejo o vsem, kar so videli in doživeli v življenju. Tudi sama vem, da dedki in babice poznajo najboljše zgodbe. Ko mi dedek pripoveduje o svojih mladih letih, se mi vse zdi tako zelo zanimivo in zabavno. Tudi njemu vsakič ko govori o svojih spominih oči kar zasijejo in se zazrejo nekam v daljavo. Ko svoje stare starše povprašam po njihovem otroštvu, imata vedno na stotine spominov na zalogi. Z največjim veseljem jih delita z mano, ko pridem k njima na obisk. Kot piše tudi Kristina Brenkova: Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlaj ji ožari obraz. Takrat je še lepša. Stari starši se ob vnukih spet počutijo koristne, kar jih kar pomladi. Srečni so, ko vedo, da jih otrok potrebuje. Mislim, da to najbolj razveseli starejše. Ko vidijo, da je drugim mar zanje in ko lahko tudi oni pokažejo, da jim je mar za druge. Srečni so, ko vidijo, da so še vedno del družine.

Raziskava, ki so jo opravili strokovnjaki na univerzi Oxford, je dokazala, kako pozitiven vpliv imajo stari starši na vnuke. Tisti, ki preživljajo veliko časa v družbi svojih babic in dedkov, imajo veliko več empatije in lepši odnos do sočloveka. A korist je pravzaprav obojestranska. Stari starši, ki pazijo na svoje vnuke, živijo dlje, pa tudi bolj zdravi so. Ker se morajo igrati z vnuki, morajo biti bolj skoncentrirani, prav tako pa so tudi fizično bolj sposobni. Druženje z vnuki znižuje tudi možnost za razvoj demence. Sama vem, da sem vedno vesela, ko vidim svoje stare starše srečne. Nikoli jih ne maram videti slabe volje. Vesela sem, ko lahko v njih zbudim ponos, ali pa ko jih lahko zabavam. Všeč mi je tudi, ko z dedkom igrava šah in on zmaga, saj je takrat še posebej vesel.

Ali pa ko jim povem, kam smo šli na pohod, in mi začneta pripovedovati, kako je bilo, ko sta bila tam onadva. Takrat sta najbolj srečna. Raziskave so prav tako pokazale, da otroci kažejo zelo močno čustveno vez in navezanost do starih staršev. Stare starše vidijo kot vzor in nekakšen ideal. Njihova nesebična ljubezen, sproščen odnos in dragocene življenjske izkušnje, ki jih lahko delijo z drugimi, so nekaj neprecenljivega. Še posebej v današnjem svetu, kjer se vse odvija veliko prehitro. Pri babicah in dedkih pa se čas ustavi. V tem smislu me je v zbirki kratkih zgodb Brenkove nagovorila zgodba Sončna ura, ko se vnuček in babica držita za roke ter gledata v sončno uro. To je trenutek čiste sreče, ki si jo delita, ko sta skupaj. Stari starši so torej zelo pomembni za svoje vnuke. Drug od drugega se lahko mnogo naučijo, medsebojno druženje pa ima za vse pozitivne posledice. S tem torej spoznamo, kako pomembno je medgeneracijsko sodelovanje za vse nas. Starejši lahko svoje izkušnje prenašajo na mlade, mladi pa starejšim prinesejo veselje in smeh. Drug brez drugega ne moremo.

3. mesto v kategoriji 3. triada

Nadja Kogovšek, 12 let, OŠ Ivana Cankarja Vrhnika, Moja babica in dedek, mentorica Tadeja Voljč

Literarna žirija je o tvojem delu zapisala takole:

Že iz uvodnega odstavka Nadjinega razpravljalnega spisa zasijejo toplina in spoštovanje do starejših ter zavedanje, kako zelo pomembni so starejši za mlajšo generacijo. Meni, da nam ti odnosi omogočajo najlepše trenutke življenja. V nadaljevanju spisa pripoveduje o tem, česa se lahko mladi naučijo od starejših ter kako lahko tudi mladostniki naučijo veliko novega starejše, na primer: kako se uporabljajo novodobni telefoni. Na koncu se »postavi v čevlje« vnukinje, ki nastopa v delih Kristine Brenkove in ob tem s toplino v srcu govori o svojih starih starših ter poudari, da moramo biti prijazni do starejših, jim pomagati ter jih ceniti.

Vsak od nas ima babico in dedka. Na vsakem koraku jih poslušamo, spoštujemo, se od njih učimo, predvsem pa jih imamo radi in si želimo, da jih nikoli ne bi izgubili. Že ob misli nanje ti zasijejo oči, obda te toplina v srcu, saj že komaj čakaš, da jih vidiš. Vedno te nekaj novega naučijo, te potolažijo, včasih še bolje od staršev, saj so že veliko doživeli in ti znajo modro svetovati. Ko prideš na obisk, prejmeš objem in na obraz se ti prikrade nasmeh. Nekaj ti pravi, da hočeš ostati, vendar ne veš, kaj, saj sam v sebi čutiš, da je tam lepo in prijetno. Vsakič prejmeš dobrote in dovolijo ti vse. Čeprav kdaj narediš napako, zanjo nisi kaznovan.

Tudi moja babica in dedek sta ena izmed takih, ki mi dovolita prav vse. K njima zelo rada pridem med počitnicami, med vikendom in med šolskimi dnevi. Včasih se odločim, da ju obiščem kar sama, večinoma pa k njima prihajam skupaj s svojimi starši. Vedno jima priskočim na pomoč, ko jo potrebujeta. Pri njiju pa imam zelo rada tudi to, da me česa novega naučita. Babica mi vedno pomaga pri razlagi starinskih besed, ki jih slišim po televiziji, nauči me kuhati jedi, ki se jih je sama naučila od svoje matere. Najraje pa jo opazujem poleti, ko pripravlja najboljši malinov sladoled. Dedek me pelje na svež zrak, skupaj rešujeva križanke, včasih pa mu pomagam pri opravljanju zunanjih opravil. Oba me spodbujata pri ocenah v šoli, mi želita srečo ter mi vedno pravita, da se učim zase in za nikogar drugega, saj bom s svojimi ocenami pridobila poklic, ki si ga želim.

Niso pa le stari starši tisti, ki nas učijo, včasih je tudi dobro, da jih mi naučimo nečesa, česar še ne znajo, in jim damo vpogled v sodobno življenje, ki je iz dneva v dan vedno bolj povezano s tehnologijo. O teh stvareh pa oni ne vedo kaj dosti in jih moramo mi poučiti o novih tehnikah. Svoje stare starše sem že večkrat naučila uporabljati telefon, računalnik in televizijo, na primer, kako se odklene telefon, pošlje sporočilo, pokliče kakšno osebo, kako se raziskuje po internetu ter kako se vklopi televizijo in uporablja programe na njej. Nekega dne mi je izrazila misel, da se rada družijo z mlajšimi, saj se pomladi in se počuti mlajšo. Ta nauk mi je ostal v spominu.

V zbirki Kristine Brenkove z naslovom Okna in okenca sem prebirala zgodbe o odnosih med starejšimi in mlajšimi. Med branjem sem se v književne osebe vživela tudi sama, videla sem se v vlogi vnukinje in po glavi so mi rojile misli o mojem odnosu in doživetjih z babico in dedkom. Posebej bi izpostavila zgodbo Lepa babica in suhi dedek, ki je bila ena izmed tistih, ki sem si jih najbolj zapomnila in ob branju začutila toplino v srcu. Govori o srebrnolasi in nakodrani babici. Ker ima babica tako rada svojega vnuka, ji ob vsakem pogledu zasije obraz, in menim, da ga noče izgubiti.

Otroci po vsem svetu imamo radi starejše in jim radi priskočimo na pomoč, nikoli se ne kregamo z njimi, saj bi vsako tako svoje dejanje slej kot prej obžalovali.

Zdi se mi, da je pomembno, da prebiramo tudi zgodbe, kot jih je zapisala Kristina Brenkova, saj nas spodbudijo, da smo prijazni do starejših in jim pomagamo ter jih cenimo. Navsezadnje imamo samo eno babico in dedka in z njima lahko živimo najlepše trenutke tega življenja.

4. Prispeli likovni izdelki – vrtec

OŠ Dušana Flisa, vrtec Hoče - Ina Muršec, 4 leta,
mentorica Mateja Ptičar

OŠ Dušana Flisa, vrtec Hoče - Lucianna Bendycki, 4 leta,
mentorica Mateja Ptičar

OŠ Dušana Flisa, vrtec Hoče - Maša Oswald, 5 let
mentorica Mateja Ptičar

OŠ Dušana Flisa, vrtec Hoče - Patrick Jakob, 5 let,
mentorica Mateja Ptičar

Vrtci občine Žalec - enota I. -
Jaša Kač, 5 let, mentorica Mateja Ušen

Vrtci občine Žalec - enota I. -
Alja Žgank, 5 let, mentorica Mateja Ušen

Tara Kocjančič, 5 let, Vrtci občine Žalec - enota I.,
mentorica Mateja Ušen

UPVO Poletarac Ruma -
Mila Mihajlović, 5 let, mentorica Rut Zlobec

Vrtci občine Žalec - enota III. -
Anja Kenjalo, 5 let, mentorica Irena Lesjak

Vrtci občine Žalec - enota III. -
Karla Roš, 5 let, mentorica Alja Kelhar

Vrtci občine Žalec - enota III. -
Vesna Ostruh, 5 let, mentorica Alja Kelhar

Vrtci občine Žalec - enota Levec -
Andraž Gašperič Roš, 5 let, mentorica Urška Glušič

Vrtci občine Žalec - enota Levec - Nina
Repinšek, Ema Hlastec, Maks Drljača,
Andraž Gašperič Roš, 6 let,
mentorica Urška Glušič

Vrtci občine Žalec - enota III. -
Andrej Kenjalo, 5 let,
mentorica Irena Lesjak

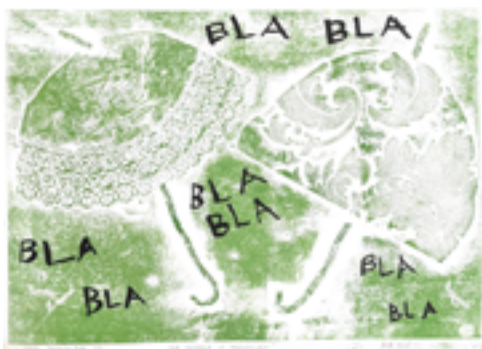
Vrtci občine Žalec - enota Levec -
Žiga Lesjak, 6 let, mentorica Urška Glušič

Vrtci občine Žalec - enota Liboje - Aleksij Tavčar, 4 leta,
mentorica Uršula Križmančič

Vrtci občine Žalec - enota Liboje -
Ines Guzelj, 4 leta, mentorica Mojca Drogenik

Vrtci občine Žalec - enota Liboje - Eva Ilić, 5 let,
mentorica Uršula Križmančič

Vrtci občine Žalec - enota Liboje - Vanja Ilić, 5 let,
mentorica Uršula Križmančič

Vrtci občine Žalec - Lana Andrea Privošnik, 5 let,
mentorica Karmen Četina

Vrtci občine Žalec - Manca Ušen, 5 let,
mentorica Karmen Četina

Vrtec Log-Dragomer - Iza Bilandžić, 4 leta,
mentorica Anja Žerovnik

Vrtec Log-Dragomer - Sara Jugovic, 5 let,
mentorica Anja Žerovnik

Vrtec pri OŠ Dušana Muniha Most na Soči - Eli Štrukelj,
mentorica Katja Šturm Kovačič,
somentoirica Mateja Kragelj Čebokli

Vrtec pri OŠ Dušana Muniha Most na Soči - Maša Makuc, 5 let,
mentorica Katja Šturm Kovačič,
somentoirica Mateja Kragelj Čebokli

Vrtec pri OŠ Dušana Muniha Most na Soči - Teja Biščanin, 5 let,
mentorica Katja Šturm Kovačič,
somentoirica Mateja Kragelj Čebokli

Vrtec pri OŠ Dušana Muniha Most na Soči - Zarja Šorli, 5 let,
mentorica Katja Šturm Kovačič,
somentoirica Mateja Kragelj Čebokli

VVE pri OŠ Stari trg pri Kolpi -
Nik Špehar, 5 let, mentorica Darja Vesel,
somentorica Andreja Svetič

VVE pri OŠ Stari trg pri Kolpi -
Maja Majerle, 4 leta, mentorica Darja Vesel,
somentorica Andreja Svetič

VVE pri OŠ Stari trg pri Kolpi -
Urban Hrovatin, 4 leta, mentorica Darja Vesel,
somentorica Andreja Svetič

VVE pri OŠ Stari trg pri Kolpi -
Maša Veselič, 4 leta, mentorica Darja Vesel,
somentorica Andreja Svetič

VVE pri OŠ Stari trg pri Kolpi -
Ema Hrovatin, 5 let, mentorica Darja Vesel,
somentorica Andreja Svetič

Dječji vrtić Buba Mara Čabar, područni odjel Tršće - Hana Ignjić, mentorica Mirjana Žagar

Dječji vrtić Buba Mara Čabar, područni odjel Tršće - Nika Madjašević, mentorica Mirjana Žagar

Dječji vrtić Buba Mara Čabar, područni odjel Tršće - Rea Poje, mentorica Mirjana Žagar

Dječji vrtić Buba Mara Čabar, područni odjel Tršće - Tena Loknar, mentorica Mirjana Žagar

5. Prispeli likovni izdelki – 1. triada

Osnovna škola Petar Zrinski Čabar - PŠ Tršće -
Noa Poje, mentorica Mirjana Žagar

OŠ Branik - 1. r. - Adam Vidmar, 6 let,
mentorica Marinka Rus

OŠ Branik - 1. r. - Iva Besednjak, 6 let,
mentorica Marinka Rus

OŠ Branik - 1. r. - Julija Bandelj, 6 let,
mentorica Marinka Rus

OŠ Branik - 1. r. - Zoja Vidmar, 6 let,
mentorica Marinka Rus

OŠ Brežice - 1. d - Aria Pantaler,
mentorica Metka Krošl

OŠ Brežice - 1. d - Ana Slakonja, mentorica Metka Krošl

OŠ Brežice - 1. d - Domen Poček,
mentorica Irena Koprivnjak

OŠ Brežice - 1. d - Gaja Štern, mentorica Irena Koprivnjak

OŠ Brežice - 1. d - Luka Štefanič,
mentorica Irena Koprivnjak

OŠ Brežice - 1. d - Matic Tomše, mentorica Metka Krošl

OŠ Brežice - 1. d - Mila Mlinarič, mentorica Metka Krošl

OŠ Brežice - 1. d - Petra Tomasovič,
mentorica Irena Koprivnjak

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. - Ana Valič,
mentorica Petra Koncut Vidic

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. - Eli Marc, 6 let,
mentorica Agata Marušič

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. -
Karolina Birsna Černigoj, 7 let, mentorica Agata Marušič

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. - Lara Pegan, 6 let,
mentorica Agata Marušič

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. - Lovro Bratina, 6 let,
mentorica Petra Koncut Vidic

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. -
Sofia Stanislavljevič, 6 let,
mentorica Petra Koncut Vidic

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. -
Tina Klavžar, 6 let,
mentorica Petra Koncut Vidic

OŠ Dobravlje, PŠ Skrilje - 1. r. -
Zala Podgornik, 6 let,
mentorica Agata Marušič

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 1. r. - Nal Črmelj, 6 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 1. r. - Niko Rupnik, 6 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 1. r. - Nina Verč, 6 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 1. r. - Timotej Karidi, 7 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 2. r. - Nina Rupnik, 7 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 2. r. - Stella Humar, 7 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Dobravlje, PŠ Vrtovin - 3. r. - Niko Breclj, 8 let,
mentorica Tanja Maver Jamšek

OŠ Horjul - 1. a - Jure Seliškar,
mentorica Mojca Potrebuješ

OŠ Horjul - 1. a - Kristof Kunc,
mentorica Mojca Potrebuješ

OŠ Horjul - 1. a - Mila Pokorn,
mentorica Mojca Potrebuješ

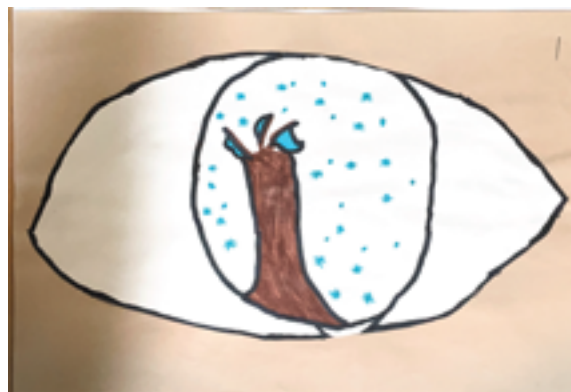
OŠ Horjul - 1. a - Nika Rožmanec,
mentorica Mojca Potrebuješ

OŠ Horjul - 1. b - Jan Brglez, 6 let,
mentorica Irena Čadež

OŠ Horjul - 1. b - Minka Prebil, 6 let,
mentorica Irena Čadež

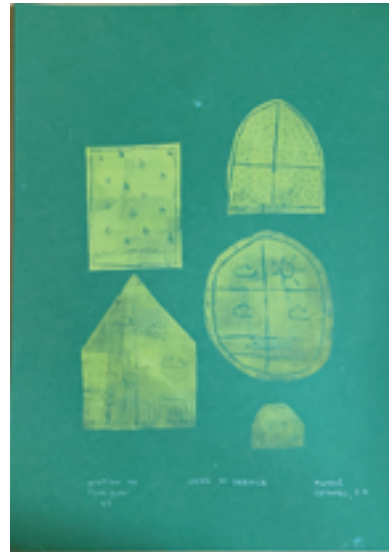
OŠ Horjul - 1. b - Tereza Mlinar, 6 let,
mentorica Irena Čadež

OŠ Horjul - 2. b - Eva Kozjek,
mentorica Sonja Kužnik Pivk

OŠ Horjul - 2. b - Evita Remic,
mentorica Sonja Kužnik Pivk

OŠ Horjul - 2. b - Matevž Celarec,
mentorica Sonja Kužnik Pivk

OŠ Horjul - 3. a - Maks Blokar, 9 let,
mentorica Tjaša Glamočak

OŠ Horjul - 3. a - Manca Čepon, 9 let,
mentorica Tjaša Glamočak

OŠ Horjul - 3. a - Neža Blokar, 9 let,
mentorica Tjaša Glamočak

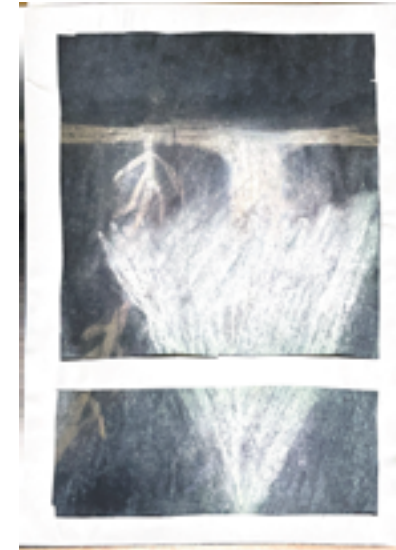
OŠ Horjul - 3. a - Sara Rožmanec, 8 let,
mentorica Tjaša Glamočak

OŠ Mengeš - 1. c - Maks Kregar, 6 let,
mentorica Darinka Vode

OŠ Mengeš - 1. c - Nikolina Škorić, 6 let,
mentorica Darinka Vode

OŠ Mengeš - 1. c - Žan Koncilja, 6 let,
mentorica Darinka Vode

OŠ Mengeš - 1. c - Živa Gorenc, 7 let,
mentorica Darinka Vode

OŠ Mengeš - 1. č - Ariana Černivec, 6 let,
mentorica Kristina Šegel,
somentorica Anja Repnik

OŠ Mengeš - 1. č - Filip Jaušovec, 6 let,
mentorica Kristina Šegel,
somentorica Anja Repnik

OŠ Mengeš - 1. č - Kaja Habat, 6 let,
mentorica Kristina Šegel,
somentorica Anja Repnik

OŠ Mengeš - 1. č - Mija Kolenko, 7 let,
mentorica Kristina Šegel,
somentorica Anja Repnik

OŠ Mengeš - 1. č - Veronika Požar, 6 let,
mentorica Kristina Šegel,
somentorica Anja Repnik

OŠ Mengeš - 2. a - Ajda Borštnar, 7 let,
mentorica Špela Adler

OŠ Mengeš - 2. a - Anita Posavec, 7 let,
mentorica Špela Adler

OŠ Mengeš - 2. a - Emin Omerčević, 8 let,
mentorica Špela Adler

OŠ Mengeš - 2. a - Mina Jurič, 7 let,
mentorica Špela Adler

OŠ Miklavž na Dravskem polju - 3. c - Ema Fras,
mentorica Edita Grašič

OŠ Miklavž na Dravskem polju - 3. c - Eva Fajfar,
mentorica Edita Grašič

OŠ Miklavž na Dravskem polju - 3. c -
Lina Vrečko Šloser, mentorica Edita Grašič

OŠ Miklavž na Dravskem polju - 3. c - Zala Mirt,
mentorica Edita Grašič

OŠ Miklavž na Dravskem polju - podružnica Dobrovce -
1. a - Ajna Durgutović, 6 let,
mentorica Jerneja Malec,
somentorica Marija Petko

OŠ Miklavž na Dravskem polju - podružnica Dobrovce - 1. a - Aljaž Radosavljevič, 6 let,
mentorica Jerneja Malec,
somentorica Marija Petko

OŠ Miklavž na Dravskem polju - podružnica Dobrovce - 1. a - Lian Zogaj, 6 let,
mentorica Jerneja Malec,
somentorica Marija Petko

OŠ Miklavž na Dravskem polju - podružnica Dobrovce - 1. a - Luka Švajger, 6 let,
mentorica Jerneja Malec,
somentorica Marija Petko

OŠ Muta - 2. r. - Aljoša Viltušnik,
mentorica Danijela Planinšič

OŠ Muta - 2. r. - Ema Pavalec,
mentorica Maruša Hribernik

OŠ Muta - 2. r. - Katarina Galer,
mentorica Danijela Planinšič

OŠ Muta - 2. r. - Maša Boh,
mentorica Maruša Hribernik

OŠ Muta - 2. r. - Mia Ditingier,
mentorica Maruša Hribernik

OŠ Muta - 2. r. - Nika Kovačić,
mentorica Danijela Planinšič

OŠ Muta - 2. r. - Rene Maurič,
mentorica Maruša Hribernik

OŠ Muta - 2. r. - Zarja Slivnikar,
mentorica Danijela Planinšič

OŠ Neznanih talcev Dravograd - 3. a - Juž Kac, 9 let,
mentorica Renata Šumah

OŠ Neznanih talcev Dravograd - 3. a -
Mija Mori Hribernik, 9 let,
mentorica Renata Šumah

OŠ Neznanih talcev Dravograd - 3. a -
Pia Pungartnik, 9 let,
mentorica Renata Šumah

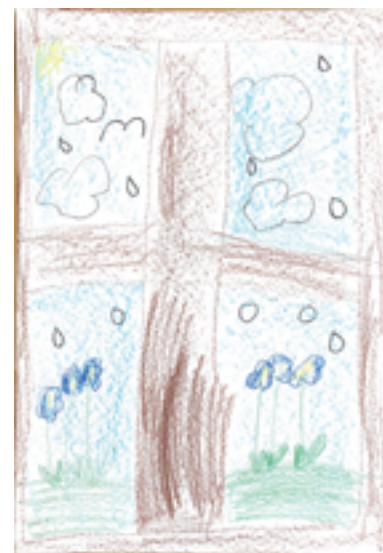
OŠ Neznanih talcev Dravograd - 3. a -
Tin Skarlovnik, 9 let,
mentorica Renata Šumah

OŠ Poljane - 3. a - Lovro Debeljak, 8 let,
mentorica Alenka Jelovčan

OŠ Sečovlje - 1. a - Ema Vizjak, 6 let,
mentorica Eva Fišer

OŠ Sečovlje - 1. a - Erik Bok Loredan, 6 let,
mentorica Eva Fišer

OŠ Sečovelje - 1. a - Laura Matijašič, 6 let,
mentorica Eva Fišer

OŠ Sečovelje - 1. a - Mihael Radovac, 6 let,
mentorica Eva Fišer

OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik - 2. r. -
Anka Felicijan, 7 let,
mentorica Tamara Šterlek

OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik - 2. r. -
Manca Mošnik, 7 let,
mentorica Tamara Šterlek

OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik - 2. r. -
Neža Podbevšek, 7 let,
mentorica Tamara Šterlek

OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik - 2. r. -
Ula Piskar, 7 let,
mentorica Tamara Šterlek

OŠ Štore - 1. a - Emil Borovačkić, 7 let,
mentorica Anja Voga

OŠ Štore - 1. b - Evelin Jošt, 6 let,
mentorica Anja Voga

OŠ Štore - 1. b - Lin Sikošek, 6 let,
mentorica Anja Voga

OŠ Štore - 1. b - Sven Toni, 6 let,
mentorica Anja Voga

OŠ Štore - 2. r. - Aisha Lončar,
mentorica Marija Obreza

OŠ Štore - 2. r. - Emina Harčević,
mentorica Marija Obreza

OŠ Štore - 2. r. - Maj Lapornik,
mentorica Marija Obreza

OŠ Štore - 2. r. - Mia Breskvar,
mentorica Marija Obreza

OŠ Veljko Dugošević Ruma - Uroš Mihajlović, 7 let,
mentorica Rut Zlobec

OŠ Toneta Čufarja Maribor - 1. a -
Jon Filip Kos, 6 let,
mentorica Manja Šumer

OŠ Toneta Čufarja Maribor - 1. a -
Karolina Popovici, 7 let,
mentorica Manja Šumer

OŠ Vič - 1. b - Ilija Kukovec Anđelković, 7 let,
mentorica Petra Peljhan Zahar

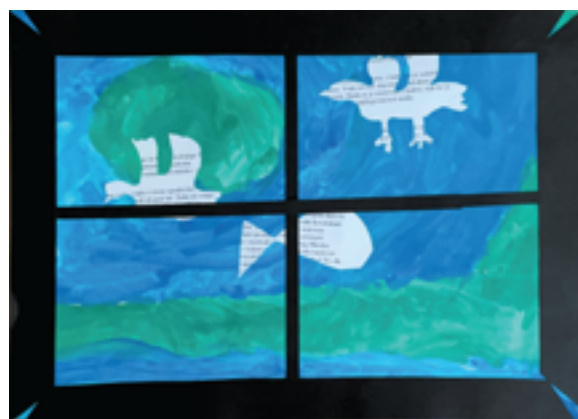
OŠ Vič - 1. b - Laura Korinšek, 7 let,
mentorica Petra Peljhan Zahar

OŠ Vič - 1. b - Tim Kopač, 6 let,
mentorica Petra Peljhan Zahar

OŠ Vič - 1. b - Zara Zupanc, 6 let,
mentorica Petra Peljhan Zahar

OŠ Vodice - 2. b - Val Kučan, 7 let,
mentorica Katja Zupan

OŠ Vodice - 2. b - Viktorija Vadnov, 7 let,
mentorica Katja Zupan

6. Prispeli literarni izdelki – 2. triada

Prvo okno

No, dobro. Preden začnemo razglabljati o samorogih in čudežnih pomarančah je tu opozorilo.

OPOZORILO

Tukaj je opozorilo za vse, za katere velja ...

... da si domišljjskega sveta ne morejo predstavljati ali

... da ne vejo, kaj je pravljica ali

... da ne marajo neresničnih in pravljicnih zgodb ali

... da je za njih fantastika to, da narediš preval ali

... da je za njih zgodba vedno čudna.

Če kaj od naštetega velja za vas, dragi bralci, potem tega ne berite, saj vas bo kap!

Konec opozorila!

Zagotovo so vam babice in dedki že vsaj milijon krat povedali zgodbo o prvem oknu. To zgodbo je v starih časih znal povedati vsak od začetka do konca. A za tiste, ki vam te v vašem življenju še nikoli niso povedali, je tu kratek povzetek.

POVZETEK ZGODBE O PRVEM OKNU

Pred davnimi časi si je izdelovalec vrat po imenu Janez zelo prizadeval, da bi izumil nekaj posebnega, zato je izumil veliko leseno ploščo. Želel jo je okrasiti, a je na sredini nastala luknja. Ko je hotel popraviti svojo napako, je postala luknja še večja, nastal je okvir okna. Izdelovalec je hitro ugotovil, da njegovemu izdelku nekaj manjka. Zato je odšel v kuhinjo in zmešal nekaj vode in nekaj moke. Svojo raztopino je posušil v

kvadratnem modelu. Nastalo je steklo. Oba izdelka je privil skupaj in nastalo je okno.

Konec povzetka.

Mnogi mislijo, da je to celotna zgodba, ampak je to le en delček. Tudi tisti, ki že dobro poznajo celotno dogajanje, očitno ne želijo, da bi kdo to izvedel. Mogoče pa imajo kakršen koli pomislek ali kaj podobnega. Jaz tega pomisleka nimam, zato vam bom z veseljem povedala oziroma napisala celo zgodbo.

NADALJEVANJE ZGODBE

Ko je kralj izvedel za Janezov novi izum, si je tudi on zaželel, da bi imel okno. Svojim znanstvenikom in raziskovalcem je naročil, naj mu ga izdelajo. A jim nikakor ni uspelo. Zato je kralj povabil izdelovalca vrat na svoj dvorec, da mu naredi okno. Janez je svoj izum naredil v manj kot eni uri. Okno so nato odnesli v dvorec in ga privili na najlepšo steno. Stena je imela poslikavo mačke, ki gleda neznano kam. Kralj je prvi pogledal skozi okno in zagledal zmaja. »Straža, hitro, tam je ... je ... je ...« Nikakor se ni mogel spomniti, kaj je zagledal. Pritekel je vitez. »Kaj je tam?« Nato je tudi on pogledal skozi okno in zagledal deklico, ki je imela prečudovite kodre in sijoče sinje modre oči. »Zakaj potrebujete stražo, če je tam ... tam je ...« Tudi vitez se ni mogel spomniti, kaj je videl. »No, kaj je?« je še petkrat vprašal kralj. »Ne vem, ne morem se spomniti,« je vsakič odgovoril vitez. Čez dva dni je bilo kristalno jasno, da si pogleda skozi okno ni mogel nihče zapomniti. Lahko si še gledal skozi okno, a nisi mogel izgovoriti, kaj vidiš, in ugotovili so tudi, da vidiš tisto, o čemer razmišljaš.

Primer: če si zamisliš psa z mavričnimi pikami, boš videl prav takega psa.

Ω

Kralj je v tem – v ugibanju, kaj vidiš – videl veliko veselja oziroma zadovoljstva (takrat je bilo veliko kraljev takih, ki jim je šlo samo za denar in niso v vsem svojem življenju skrbeli za čisto nič drugega, niti za hčer ali sina jim ni bilo mar tako kot za denar), zato je svojim slugam naročil, naj napišejo pismo.

Pismo je izgledalo takole:

KRALJ VAM SPOROČA, DA BO OD JUTRI NAPREJ POTEKAL
TURNIR »NAJDI ODGOVOR«.

POTEK TURNIRJA:

1. V DVOREC BOSTE VSTOPILI MED 10.00 IN 15.00
- 2.STOPILI BOSTE K OKNU IN POGLEDALI SKOZENJ
3. NATO BOSTE POVEDALI, KAJ MISLITE, DA JE VIDEL KRALJ
4. ČE PA SPLOH ŽELITE SODELOVATI, BOSTE MORALI S SEBOJ PRINESTI 5 DOLARJEV
- 5.ČE UGOTOVITE PRAVILEN ODGOVOR, DOBITE 101 DOLAR IN 3 OKNA

Nato so morali pismo njegovi vitezi odnesti po vsem kraljestvu in ga prebrati na treh glavnih trgih vsake pol ure.

Na turnir se je zglasilo veliko prebivalcev kraljestva. Nekateri so se pred dvorcem ustavili že tri ure prej, seveda zaradi enega samcatega razloga, da bi bili prvi v vrsti in prvi prejeli nagrado. Ob 10.00 so se pred dvorcem znašli že:

- trgovci	- pisatelji
- obrtniki	- pesniki
- športniki	- glasbeniki
- vrtnarji	- celo vitezi treh dežel
- frizerji	- snubci

Ko je kralj videl, koliko ljudi (posebnih in običajnih) se je zgrinjalo pred njegovim dvorcem, je skoraj počil od veselja. Usedel se je na svoj prestol, ki je stal pred oknom.

Ω

Novice so se hitro širile. V skoraj vsakem časopisu, reviji, letaku je pisalo, da je kralj priredil turnir. Tu je odlomek iz časopisa »Izvej vse«:

KRALJEVI TURNIR

Kralj je ukazal prirediti kraljevi turnir, na katerem se mora ugotoviti, kaj je on videl, saj vsak vidi drugače kot ostali. Nagrade so velike in zelo bogate, s pravilno ugotovitvijo pa jih lahko dobite.

Danes se lahko med 10.00 in 15.00 uro zglasite pred dvorcem. Plačajte 5 dolarjev in pogledajte skozi okno ali pa ne in poskusite ugotoviti, kaj je videl kralj. Krožila naj bi govorica, da vsak vidi to, kar misli, ne pa prave realnosti. Nagrade so ...

Konec odlomka.

Prav ta časopis je prispel na Janezov naslov – se še spomnite, da je on naredil okno?! Ko je prebral časopis, se je zgrozil, češ da njegovo okno ne prikazuje normalnega pogleda. Takoj je pograbil svoje stvari in šel malo peš, malo s kočijo do dvorca.

Ω

Na dvorcu ni še nihče ugotovil, kaj je kralj videl, saj je vsak videl nekaj drugega. Ko pa je hotel povedati, kaj je videl (ker je mogoče kralj videl enako), je tako ali tako pozabil. Kralj pa se je samo smejal – no, dobro, krohotal se je – nad neumnimi predlogi, ki jih vsekakor ni videl. Nekdo je celo menil, da je videl ohrovt.

Ω

Janez je kolikor je bilo mogoče hitro prihitel v dvorec in čez vso stekleno dvorano zavpil: »To ni sprejemljivo!« »Kaj ni sprejemljivo, gospod Janez?« je vprašal kralj. »To, da moje okno kaže neresnične prizore,« mu je odgovoril Janez. »No, pa pogledjte vanj in povejte, kaj ste videli.« Janez je dvomljivo pogledal kralja, nato pa pogledal skozi okno. Videl je sonce, ki je sijalo v temi. »Vidim ... vidim ... ne spomnim se,« je dejal Janez. »Kaj sem vam rekel?« se je hvalisal kralj. »Tu je nekaj narobe,« je rekel Janez. Šel je okrog dvorca in videl, da ni nikjer luknje za okno – saj veste, da morate, preden vstavite okno v zid, v zidu narediti luknjo. No, na dvorcu tega niso naredili. Janez je kralju povedal, kaj je ugotovil in kralj je ukazal naredi luknjo v zidu ter čez njo priviti okno. Od takrat naprej je okno prikazovalo resnične prizore, pa še spomnil si se, kaj si videl. Janez pa je dobil bogato nagrado.

Konec nadaljevanja.

Za konec pa še misel: »Pogled skozi okno ni vedno lep, a če vključiš še domišljijo, je vedno lepši.«

Avtorica: Sara Humar, 11 let, 6. razred, OŠ Deskle

Mentorica: Petra Valentinčič

Pogled skozi okno

Spomnim se, da ko sem bila majhna, mi je bilo najbolj zanimivo gledati skozi okno. Večkrat, ko sem pogledala skozenj, sem videla magična bitja, in vsakič, ko sem poklicala kakšnega odraslega, mi je ta odgovoril, da ne vidi ničesar. Zdelo se mi je zanimivo, zato sem začela raziskovati, koliko moraš biti star, da lahko vidiš čarobne živali. Vsako polnoč sem si na glavo nadela lučko in pisala svoje ugotovitve. Izvedela sem, da lahko tudi dojenčki in malčki vidijo podobne stvari, čeprav ne vidijo prav dobro. Poskusila sem s svojo sestrično, ki je bila stara šest let, ampak tudi ona jih je videla. Kasneje sem poskusila tudi s stricem Markom, takrat je bil star 42 let, in na moje presenečenje jih je videl tudi on! Povedal pa mi je tudi skrivnost: magične živali lahko vidi vsak, ki je otroški ali če ima še kaj otroškega v sebi.

Naslednjo noč po tem, ko sem ravno zatisnila oči, sem zaslišala zvok, ki ga nisem še nikoli. Melodija je bila tako lepa in nežna, da me je kar odneslo proti oknu. Pred njim je lebdel lesen čolniček zlato srebrne barve. V njem je bilo prostora le za dva. Sama pri sebi sem si rekla: »Ravno prav.« Vzela sem svojega mačka, ki mu je ime Čarli. Počival je v postelji zvit v klopčič. Odnese ga v čolniček in odpotovala sva po oblakih ter mimo zvezd. Okoli čolnička se je nabirala svetlikajoča se meglica. Bila je modro vijolične barve. Prišla sva do velikih vrat, bila so okrašena z vsemi vrstami rož in rastlinja, vrata pa so bila zlata. Na stebru zraven vrat pa je bila izklesana uganka. Hitro sem jo prebrala in Čarli je zazehal. Kar naenkrat pa: »Oooooaaahhh, kako zelo sem zaspan.« Prestrašila sem se in vprašala, če je to rekel on, in odgovoril mi je, da je. Nisem mogla verjeti, a sem se skušala osredotočiti na uganko. Pisalo je nekako tako:

Za to ograjo že mnogo mnogo let
prebivajo najbolj čarobna bitja sveta.

Če ugotoviš, kaj na sliki je,
se ti bojo odprla vrata do novega sveta.

Pogledala sem sliko, na kateri so bile zabrisane podobe mačk. Hitro sem pomislila, nato pa rekla: »Trije čarobni mačkoni.« Zaškrtnilo je in vrata so se s sunkom odprla. Med tem sem si prerisala mačkone in ugotovila, da za mačka narave ne poznajo oblike, kar pomeni, da maček narave manjka. Čolniček je šel naprej po oblakih. Spuščal se je nižje in nižje pod oblake in zdaj je bil že dan. Pod sabo sva s Čarlijem zagledala tri dežele. Malo kasneje sva prispela do dežele prekrite z vodo. Prišla sva do vrtinca, zraven katerega pa je bila tabla, na kateri je pisalo: »Spusti se!« S Čarlijem sva se samo pogledala, kot da misliva enako, in skočila! Kmalu sva se že spuščala po vrtincu, okoli naju so plavale najbolj čudovite vodne živali, ki sem jih kadar koli videla in bile so vseh možnih barv. Vrtinec je bil zelo zabaven, a se je na žalost hitro končal. Pristala sva v veliki sobi z lestencem in izhodom s stopnicami, a te so bile vodnate. V sobi je bila tudi igralnica za mačke, vsa napojena z vodo, po tej pa so plavale ribice. V kotu igralnice je nekaj spalo! Hodila sva bližje in bližje, ko pa kar naenkrat zaslišiva: »Oooooaaahh.« Odskočila sva, a bitje se je že zbudilo. Bil je maček sinje modre barve porisan z znakci v obliki valov. Maček je lenobno rekel: »Kdaj sta pa vidva prišla?« Odgovorila sva mu, da malo pred tem. Nadaljeval je: »Tukaj že dolgo nismo imeli obiskovalcev, oooo, šele zdaj sem opazil, živijo, bratec!« Čarli pa je z nasmehom na obrazu odzdravil: »Živijo, Aquanes, že dolgo se nisva videla, kje so pa ostali?« »V svojih deželah.« Debelo sem pogledala Čarlija in ko je to opazil, mi je razložil: »Moja mama je poleg mene imela še enega sina in hčer. Vsi razen mene so dobili naziv varuha svojega elementa, le jaz nisem dobil teh moči. Ob besedi mama sem pomislila na to, kako pogrešam svojo mamo. Aquanesa sva vprašala za pot in kako se lahko vrneva domov. Odgovoril nama je, da morava iti po vseh deželah ter zbrati vse kristale in vrata se bodo odprla. Z veseljem nama je posodil kristal temno modre barve. Zahvalila sva se mu in odšla po vodnih stopnicah.

Te so postajale vedno hladnejše, okoli naju pa kmalu nisva ničesar več videla, saj je postajalo vse bolj megleno. Kar naenkrat pa se je zaslišal glas, ki je pravil: »Živijo...jo, pozdravljena...vljena v deželi...želi vetra...tra,« je odmevalo in tudi pihati je začelo močno, da sva se komaj obdržala na nogah. Čarli je vprašal: »Kje si sestra...trica?« »Aquanes...nes?« je vzkliknilo bitje. »Ne, Čarli...arli.« »Nemogoče...oče, da si se vrnil...nil?« »Ja...ja, zdaj pa mi povej...vej, kje si...si?« »Skočita...ita, pa bosta videla...dela.« »Kako pa...pa, če sva tako visoko...soko?« »Samo skočita...ita.« Mimo naju je privršala jata ptic in skoraj trčila v naju. Imela sva srečo, saj sva skočila le nekaj trenutkov prej. Padala sva in padala, ko se je pod nama »vuš« iz tal pognal piš vetra in naju obdržal v zraku. Pred nama pa je na drugem pišu sedela snežno bela mačka. »Živijo, Venta.« Povedala sva ji, kaj vse se nama je zgodilo in z veseljem nama je posodila kristal vetra snežne bele barve, kot je bila ona sama. Piš naju je zdaj popeljal naprej. Pod nama je kar naenkrat nehalo pihati, zato sva z veliko hitrostjo padala proti tlom. Tisti trenutek, ko sva že mislila, da je konec, naju je s sunkom ujela rastlina, ki se je hitro spremenila v tobogan. Spuščala sva se in spuščala in ko sva ravno prišla do konca, mi je Čarli rekel: »Moja mama je varuhinja narave.«

Takoj za tem pa mu je nekdo odgovoril: »Tako je, zdaj pa pridi dol in me pozdravi.« Čarli pa: »Mami!«. In stekel je proti visoki travi. Zaslišalo se je predenje. Odločila sem se, da bom odšla pogledat, kaj se dogaja. Vstala sem in odkorakala skozi visoko travo, tam pa sem zagledala Čarlija, ki se stiska k malo večji mački. Bila je zelene barve z znaki v obliki rož, le da so bile dlake na njej že malo sive. Mačka je vprašala: »Kdo pa je to?« in me pogledala. Prostor je bil okrašen tako kot vrata z vsemi vrstami rož in rastlinja. Izgledal je svečan. Čarli ji je odgovoril na vprašanje: »To je moja lastnica in prijateljica.« Mačka je rekla: »Pozdravljena, zdaj boš priča posebnemu dogodku, ki ga ni videl še nihče.« »Aja, pa lahko me kličeš teta Natura.« »Videla boš obred, s katerim bo Čarli postal zavetnik narave!« Ponosna sem bila na Čarlija, a hkrati tudi žalostna, da ga ne bom več videla. Takrat je to opazil in hitro stekel k meni, da sem ga lahko pobožala. Teta Natura pa: »Ne skrbi, saj se lahko vrneš, kadar koli si želiš,« in mi pomežiknila. Nasmehnila sem se. Čarli mi je polizal roko in z dvignjeno glavo odkorakal proti svoji mami. Natura se je nasmehnila sinu, ponosno povedala nekaj čarobnih besed in njena ogrlica se je začela svetiti. V njej je bil kristal smaragdno zelene barve. Snela si je ogrlico in jo nadela Čarliju okoli vratu. Zdaj se je še bolj zasvetila in to tako močno, da niti gledati nisem več mogla. Vse rastline okoli so se povezale v napis Hvaljen bodi novi varuh. Čarliju se je spremenila dlaka, postala je zelene barve in po celem telesu je imel znake v obliki rastlinic, rep je postal bolj košat. Natura in Čarli sta se objela. Pomislila sem na svojo mamo in res sem jo že zelo pogrešala. Bila sem že na robu solz in rekla: »Želim iti domov.«

Natura me je razumela. Usmerila me je proti stopnicam, ki so vodile do oblakov. »Tam bosta našla čolniček, ki te bo popeljal do vrat. Na pravilna mesta vstavi kristale. Da ti bo lažje, imaš zraven narisane oznake za vodo, veter in naravo. Ko jih vstaviš na mesta, se ti bodo vrata odprla, čolniček pa te bo odpeljal domov. Pa še nekaj. Kristali se sami od sebe vrnejo k lastnikom, zato ti ni treba skrbeti. Pa še to. Obiščeš nas lahko tako, da pomisliš na nas in pogledaš skozi okno ter izrečeš čarobne besede: izinto ezine zomlingo (slovensko: trije čarobni elementi) in prikazal se bo čolniček.« Zahvalila sem se in Čarli me je pospremil po kamnitih stopnicah, prekritih z mahom. Hodila sva dolgo, oba že zasopla ter končno se je začelo megliti. Bilo je že tako megleno, da nisem videla niti Čarlija poleg sebe.

Hodila sva naprej po stopnicah. Prišla sva do čolnička, v katerem je bilo zdaj prostora le za enega. Poslovala sem se od Čarlija, ga počohala za ušesi, ga objela in mu obljubila, da ga pridem obiskat. Posodil mi je kristal narave in že sem se peljala po oblakih do vrat. Na pravilna mesta sem vstavila vse kristale in spet je zaškrtnilo ter vrata so se s sunkom odprla in čolniček me je peljal naprej po oblakih. Spuščal se je nižje in nižje, da sem lahko videla že svojo hišo. Bila sem vesela in vzhičena. Prišla sem domov in skočila v hišo ter stekla v spodnje nadstropje objet mamo, ki je ravnokar naredila večerjo. Ta me je začudeno pogledala in se nasmehnila. Po večerji sem odšla spat. To zgodbo sem napisala naslednji dan.

Avtorica: Zala Žabjek, 11 let, 6. razred, OŠ Deskle

Mentorica: Petra Valentinčič

»Gledaš, gledaš, nato pobiraš črke, jih z nevidno vrvico vežeš v besede.«

Ko sem gledala skozi okno, sem pobrala in z nevidno vrvico povezala naslednje besede:
beli konj, črni konj, griva, sedanjost, pokrajina, sončen dan.

Pogled skozi okno v sedanjost

Zunaj je čudovita pokrajina in tam tekata še čudovitejša konja. Črn in bel. Njuna griva se lesketa v soncu. Sliši se rezgetanje in zdi se, kot da razumem, kar govorita:

Beli konj: Danes je pa res lep sončen dan.

Črni konj: Mislím, da bo jutri dež.

Beli konj: Morda, a zdaj je lepo.

Črni konj: Te nič ne skrbi, kaj bo jutri?

Beli konj: Ali veš, kaj pravijo?

Črni konj: Kaj?

Beli konj: Preteklost je že za nami. Ne smemo se je sramovati. Prihodnost je skrivnost, zavita v tančico megle in je ne smemo preveč odkrivati.

Sedanjost pa je darilo, v katerem moramo uživati.

Beli konj ima čisto prav; nič ni lepšega kot sedanjost, ki jo opazujemo skozi okna in okenca.

Avtorica: Lara Hutar, 10 let, 4. c, OŠ Grm

Mentorica: Liljana Mavsar

Pogled skozi okno

Zjutraj sem se zbudil in sedel za kuhinjsko mizo, na kateri je bil pripravljen zajtrk. Ni mi preveč teknil. Razmišljal sem, kaj bi lahko delal. Dolgočasen dan bo.

Kar naenkrat sem pogledal skozi okno. Deževalo je. Bilo je res dolgočasno. Slab dan se je obetal. Prišel sem bližje k oknu. Nos sem naslonil na hladno steklo.

Ni bilo preveč hladno. Dežne kaplje so se spuščale na zunanji strani stekla. Tekmovale so, katera se bo hitreje dotaknila roba okna. Potem so se pa zlivale po robu in izginile. Pogledal sem po krošnjah dreves. Čisto mokre veje so se lesketale. Dežne kapljice so jih spremenile v ceste kristalov. Na spodnji veji je sedel ptiček. Mislim, da je bil vrabček. Od dežja je bil skoraj črn. Nekajkrat se je stresel. Morda ga je zeblo.

V tistem trenutku je po cesti pripeljal avto. Vozil je hitro. Luže so pljuskale po pločniku, ko je zapeljal vanje. Gospa, ki je hodila po pločniku, se je nad voznikom jezila. Vem, zakaj. Tudi jaz bi se.

Pogledal sem proti sosednjemu bloku. V tretjem nadstropju živi moj prijatelj. Morda se je tudi on že prebudil. Čistejši pogled mi je zapirala rosa. Ta se je naredila zaradi mojega dihanja.

V stanovanju nad našim se je zbudil dojenček. Jokal je. Morda tudi njemu ni všeč deževen dan. Zavore tovornjaka smetnjaka so zaškripale. Delavci so skočili na tla in zvelkli kontejner k tovornjaku. Pritisnili so na gumb in kontejner se je dvignil. Stresli so vse smeti. Ko so se odpeljali, ni bilo nič zanimivega. Dolgočasen dan se bo nadaljeval.

Na moj pogled skozi okno pa so me še nekaj časa spominjali odtisi obraza na steklu.

Avtor: Lucijan Turk, 9 let, 4. c, OŠ Grm

Mentorica: Lili Vavžik

Pogled skozi okno ali sanje

Nisem mogel zaspati. Imel sem zaprte oči, a zaspal nisem. Mami me je že tretjič opozorila, naj neham brati. Nisem si upal več. Tudi pod odejo bi me opazila. Razmišljal sem, kaj naredi človek, da lahko zaspi. Babica pravi, da šteje. Očku uspe po globokem in umirjenem dihanju. Mami je rekla, da teh problemov nima.

Tiščal sem zaprte oči in čakal, čakal. Kar naenkrat ...

Pogledal sem skozi okno. Veje na drevesu so se premikale. Le zakaj, če ni vetra? Pogledal sem bolj pozorno. Veje so se premikale druga za drugo v isto smer. Za deblom sem opazil puhast repek in majhno glavico. Bila je veverička. Ugotovil sem, zakaj so se veje premikale. Zaradi nje.

Želel sem si, da pride na okensko polico. Razmišljal sem, kako. Povezal sem letni čas in rumeno rjavo listje na drevesih. Vedel sem, da si veverice zdaj nabirajo hrano za zimo. Na okensko polico sem dal nekaj lešnikov. Čakal sem. Čakal sem veverico, a ona ni prišla.

Mami me je poklicala. In še enkrat. Začuden sem pogledal okoli sebe. Glasno me je poklicala še enkrat.

Hitro sem skočil iz postelje in stekel po stopnicah. Na mizi me je čakal zajtrk. Mami sem povedal za veverico. Začudeno me je gledala. Ko sem ji povedal, da sem veverici dal lešnike na okensko polico, se je zasmejala. Povedala mi je, da se mi je to samo sanjalo. Nisem ji verjel.

Stekel sem v sobo in pogledal na okensko polico. Lešnikov ni bilo. Ne vem, ali jih je prišla iskat veverica ali pa se mi je res vse samo sanjalo.

Zdaj moram v šolo. Zvečer bom še enkrat pogledal skozi okno.

Avtor: Luka Majdič, 9 let, 4. r, OŠ Grm

Mentorica: Lili Vavžik

Pogled skozi okno (z rimo)

Rada gledam skozi okno v svoji sobi. Včasih pozabim na učenje in nalogo. Tam zunaj je vedno kaj zanimivega. Zanimivi so ljudje. A hodijo mimo hiše zelo hitro. Hočem ugotoviti, kakšen je kateri, pa ga že ni.

Najraje opazujem živali. Na veji je vrabček, pod drevesom skače vrana, muca se smuka ob kolesu avtomobila. Na misel so mi prišle rime:

Vrabček išče si zalogo,
medved kuha si prilogo.
Lisica iz brloga je prišla ...
Rima iz glave je ušla.
Pogled skozi okno mi vedno polepša dan.
Tokrat lahko za nekaj časa
pozabim na domačo nalogo.
Zdaj pa moram končati,
nalogo moram napisati.
Mami vesela bi bila,
če bi jo kdaj pa kdaj slišala.
Prišla je v sobo, zagrnila zaveso
in me strogo pogledala.
Povedala mi je,
da naloge ne bom napisala,
če pogleda skozi okno, ne bom končala.

Avtorica: Žana Drenovec, 9 let, OŠ Grm
Mentorica: Lili Vavžik

Mucka Luna se boji

Medtem ko s prsti plezam po violončelu v različne lege, pogledam skozi okno. In kaj vidim? Vidim mojo malo mucko Luno. Igra se, zelo ji je všeč. Mislim, da zdaj sanja kako se bo šla poteptati po svetu. Hop, je že na našem drevesu in gleda, katero češnjo bi vrgla z drevesa. Našla je lepo, okroglo, temno rdečo češnjo. A kar naenkrat pogled preusmeri drugam. In ne boste verjeli, vidi le še oranžnega mačka po imenu Piko. Jaz mu pravim kar Nesramni Garfield. Luno je zelo strah, saj bi jo Nesramni Garfield najraje pojedel. Pojedel pa bi jo zato, ker najbrž hoče biti glavni maček v ulici. No, jaz zdaj zavpijem: »Šc šc, pejd stran!« Nesramni Garfield se me ustraši in zbeži. Luna takoj spleza dol z drevesa, pride na balkon in k meni v sobo. Ni je več strah. Vesela mi skoči v naročje in pri meni spi vsaj še eno uro.

Nadja Zadel, 10 let, 5. b, OŠ Grm
Mentorica: Tjaša Homar

Sneg radosti

Gledam skozi okno in se sprašujem, kje povsod rastejo ledene sveče. Na strehah - premajhne so, zato jih ne vidimo. Kot so premajhni, majhni ljudje, da bi jih poznalo vsako oko. Sneg je ponoči padal tako močno, da so se lomila drevesa. Vsi otroci, majhni in veliki, tudi tisti najbolj pogumni, so se poskrili v svoje hiške. Ob toplem kaminu so popili topel čaj, ki ga tudi sama pogosto pijem. Vidim zasnežene strehe, ki so pustile, da jih sneg ometava. Tudi mene je zasnežilo, ko sem hodila v šolo. Težje je imeti dom 6 km stran. Na travniku so ostanki snežakov in iglujev, ki so jih pustili otroci, mislili so, da bodo ostali. Žal niso.

Vesna Hotko, 10 let, 5. b, OŠ Grm Novo mesto, Trdinova ulica 7, 8000 Novo mesto
Mentorica: Tjaša Homar

Drobna mačka in veliki ptiček

Sonce sije, pa pogledam skozi okno in vidim, kako velika črna ptica preganja drobno mačko. Ptica ji vzame večerjo. Mačka je jezna, še posebej zato, ker je imela za večerjo piščanca. Hoče splezati na drevo in ptico pojesti, pa je tako drobna, da ne more. A nekako ji le uspe priti na drevo. Ptici poškoduje krilo, sama pa se prekucne in pade na tla.

Naslednji dan sem dal ptici hrano in igračko, da ne bi več napadala mačke. Mački pa zgradil hiško in vanjo dal hrano in vodo. Tako sta obe ostali siti in celi, sonce pa je še naprej sijalo.

Avtor: Filip Šorl, 11 let, 6. razred, OŠ Ig
Mentorica: Mirjam Sečnik

Ko pogledam skozi okno

Sediš za pisalno mizo, ravno končuješ domačo nalogo in pogledaš skozi okno. Gledaš, gledaš in gledaš ter vidiš zasnežen vrt, pokrit s poho-jenim trdim snegom, nepravim za kepanje ali da bi naredil snežaka. Na velikem vrtu ravno pri oknu vidim češnjo (drevo) brez listov ali barve. Vsepovsod samo puste veje in vejice. Pust je ta vrt. Vse samo grd, shojen sneg z luknjami in odtenkom zemlje. Vrt obkrožajo grmi in ograja. Za ograjo pa so samo še visoke hiše z napol zasneženimi strehami in okni, skozi katere vidim rože, omare in nič kaj barvne zavese. Ali pa vidiš prižgane televizije, na katerih predvajajo samo poročila. Za hišami pa se dviga visok zasnežen hrib, pokrit z gozdom. Nič kaj posebna ni ta pokrajina, ki jo gledaš, a samo z malo domišljije se lahko ta pokrajina spremeni v karkoli.

Avtor: Vitan Gabrič, 11 let, 6. razred, OŠ Ig
Mentorica: Mirjam Sečnik

Gledaj, gledaj, nato potipaj črke jih z nevidno
vrstico vežeš v besede

POM

GRAM
DEZDICA NARAVA
GNEZDA METUJ T VPRE
OTROCI KOLo ČEN VERBU
D NoGoMeTNA ŽOGA LA B I J CA
R MAVRIČA HISTIKA KUKICA SONCE O L I J CA
POTOK ZMAJ LETI V ANJE
SRNA ČAPJA LIJICA
OBLAK JABLKO

LAD

Marko Miličević Peti
RAZREDO Ds Emma Roma
Srbija

Avtor: Marko Miličević, 5. r., 11 let, OŠ Jovan Jovanović Zmaj
Mentorica: Rut Zlobec

Pogled skozi okno

Utrujen sem prišel v svoje turobno in prazno stanovanje po napornem delu v službi. Z mojimi izčrpanimi mišicami se privlekel do postelje, ki je nepostlana, točno tako, kot sem jo zjutraj pustil. Na posteljo sem se zgrudil kot mrtva žival. Gledal sem v okno, dokler nisem zaspal.

Nenadoma sem skozi okno videl prelep gozd, pol rastlin in živali. Videl sem ptice, ki letijo med drevesi, srne in jelene, ki se pasejo na travniku in ribe, ki plavajo v potokih in rekah. Zajce, ki se lovijo skozi grme, in sove, ki mirno spijo v drevesih. Le nekaj je bilo nenavadno; ta pokrajina mi je bila zelo znana ...

Nato sem se zbudil iz najbolj nenavadni sanj svojega življenja. Začel sem svojo navadno jutranjo rutino; se oblekel, pojedel zajtrk in zagnal avto. A ko sem se vozil po cesti do službe, so me prešinile sanje tiste noči. Nisem hotel preveč razmišljati o njih, a naslednjih dneh mi je misel o teh sanjah žrla pozornost kot nekakšen parazit. O tem se nisem hotel z nikomer pogovarjati, a vsi so opažali, da sem z mislimi drugje. Ko sem gledal skozi okno v prelepo naravo, sem imel občutek miru in sreče, kot da je vse slabo na svetu izginilo ... Nato me je prešinilo.

Tam ni bilo velikih tovarn ali trgovskih centrov, kot smo jih navajeni v mestu. Te sanje so se dogajale v okolju, v katerem ni bilo ljudi. Vem, da se to sliši čudno ali nenavadno, a to je sporočilo te zgodbe. Zato, kadar le imate čas, pogledajte skozi okno. Narava nas vedno opomni, kaj je zares pomembno.

Avtor: Jan Bombek, 12 let, 6. b, OŠ Miren
Mentorica: Urška Bajec

Iz majhnega zraste veliko

Nekega poletnega dne sem bila cel dopoldan v hiši, saj je bilo zunaj zelo vroče. V poznejših večernih urah, ko se je ozračje malo ohladilo, je marsikdo prišel ven. Ko sem pogledala skoz okno, sem videla sosedo, kako je zalivala vrt, pobrala zrelo zelenjavo in pometla okrog hiše.

Soseda je starejša gospa, skrbna in prijazna. Ima majhnega psa po imenu Nala, ki je rjave in bele barve. Psička ima srednje dolgo in mehko dlako. Soseda mi večkrat dovoli, da jo peljem na sprehod. Na bližnjem travniku jo spustim in se igrava z žogico. Nala je vesela, soseda pa zadovoljna, saj ima eno skrb manj.

Z bratcem sem nekaj časa igrala nogomet. Soseđa nama je ponudila nekaj sveže nabranih jagod in malin iz vrta. Bile so zelo dobre in osvežujoče. V zahvalo sem ji ponudila pomoč. Večkrat odidem v trgovino, ji kupim nekaj najnujnejših stvari, odnesem smeti ali pa pomagam v vrtu. Maline, ki rastejo v sosedinem vrtu, so sedaj okusnejše, saj vem, da sem tudi jaz pomagala.

Avtorica: Neja Poberaj, 11 let, 6. b, OŠ Miren

Mentorica: Urška Bajec

Skozi okno pogled v svet

Učitelj nam je razlagal o pravilih deljenja z decimalnimi števili. Naenkrat sem prenehal poslušati. Zazrl sem se skozi okno. Pritegnil me je hišnik, ki je rezal veje velike smreke pred šolo. Tedaj sem se zamislil.

Pričel sem razmišljati o svoji hiški na drevesu. Začel sem jo graditi ob začetku pandemije koronavirusa. Sprva sem naredil dva glavna opornika, vsakega na svojem drevesu. Nato sem z enega na drugega speljal deske. Tako sem oblikoval tri platforme in jih povezal. Pri vseh sem dodal še streho. Zadnje leto sem nadaljeval gradnjo hiške s prijatelji. Skupaj smo pritrdili most, ki je vodil do tretjega drevesa. Tam smo postavili še eno platformo in ogrodje za streho. Celotno konstrukcijo hiške smo ogradili z ograjo in ji dodali podpornike. Konec jeseni smo tako končali z delom za nekaj časa.

Premišljudem, da bi lahko v prihajajoči pomladi nadaljevali z delom, a morali bomo poiskati dodaten les za gradnjo. Skupaj s prijatelji sanjamo, da bi speljali zipline čez Vipavo, to je od moje hiške do majhnega nabrežja, ki je na drugi strani reke, vendar so pripomočki za izgradnjo ziplina zelo dragi. Pri Vipavi smo si že uredili prostor za kopanje poleti. Je pa res, da je reka na tistem delu nizka. Vsi bi si tudi želeli, da bi imeli veliko več lesa, saj bi lahko potem hiški (tako jo imenujemo) dodali še stene. Škoda je tudi, ker nam na žalost v okolici zmanjkuje dreves, s pomočjo katerih bi hišico lahko večali. Mogoče bi zgradili tudi majhen splav, da bi vsi skupaj pluli po Vipavi.

Ker sem se najprej sam lotil gradnje hiške, sem vodja jaz. Pomagajo mi Filip, Aleks, Tim, Tai in občasno še Matej. Lahko bi ustanovili kakšno bratovščino in ji dali ime, a se o tem še nismo pomenili. Naš cilj je hiško povečati in izboljšati, da imela tudi stene in okenca. Ja, okna, to je tema te zgodbe. Prav lepo bi jih bilo imeti na naši hiški! Služila bi nam za osvetljava prostora in za razgled na okolico. Hiška bi z njimi imela pravo podobo in bi bila videti v notranjosti manj utesnjena. Tako bi postala prostor za druženje, prostor, kjer bi se počutil svobodno in prijetno. Bila

bi zbornu mesto naše bratovščine. V njej bi lahko imeli majhen kavč, omarico, luč, kaj za prigriznit in še nekatere naše stvari. Seveda o vsem tem samo sanjam. Veliko dela, časa in denarja bi potrebovali. Mogoče pa se bo kaj od tega uresničilo. Misli so mi ponovno začele uhajati k snovanju projektov. To rad počnem in zadovoljen ter ponosen sem z našim delom pri hišici na drevesu.

Tedaj je zazvonil šolski zvonec. Zbudil sem se iz misli ter hitro začel pospravljati svoje stvari. Učitelj je še nekaj rekel, a ga nisem slišal. Zvezke in peresnico sem hitro dal v torbo in odhitel na odmor.

Avtor: Viktor Štanta, 11 let, 6. b, OŠ Miren

Mentorica: Urška Bajec

7. Prispeli literarni izdelki – 3. triada

Pomen starih staršev

Moja babica se mi zdi najlepša poleti, ko na morju leži na ležalniku, pije svojo jutranjo kavo in se na vsa usta smeji meni in mojima bratrancema, medtem ko že navsezgodaj skačemo v bazen in zganjamo vragolije. Takrat smo na svetu samo eden za drugega. Mi jo zabavamo z našimi norčijami, ona pa nas spodbuja in se ob tem neizmerno zabava. To je naša babica, ki bi za svoje vnuke naredila vse na svetu in mi jo imamo nadvse radi.

Med vnuki in starimi starši je stkana vez, ki je čisto nekaj posebnega. Je drugačna od tiste, ki jo imamo s svojimi starši. Prepletena je z ljubeznijo, skrbjo in skrivnostmi, ki jih zaupamo le eden drugemu. Takimi, ki jih skrivamo celo pred starši. Kot je na primer ta, da nam na skrivaj babica daje sladkorčke pred kosilom. Starši nam kar naprej parajo živce in nergajo, naj se učimo, pospravimo sobo, se počesemo, nesemo smeti, peljemo kužka na sprehod, naj ne jemo preveč čokolade, naj ne igramo igrice, naj že odložimo telefon iz rok in podobno. Ko pa smo pri babici, ima v shrambi vedno nekaj sladkega za pod zob. Kadar smo pri babici, nam vedno pripravi naše najljubše kosilo. Skuha okusno govejo juho, hrustljave zelenjavne polpete, pohane perutničke in še veliko takšnih dobrot. Za posladek pa naredi slastne čokoladne piškote. Pri njej nam ni nikoli dolgčas, saj si za nas vedno vzame čas. Pelje nas v živalski vrt ali na bazen. Včasih pa nam kar tako pripoveduje zanimive zgodbe, ki si jih kar sproti izmišljuje. Pri babici res ni nikoli dolgčas. Tam ni potrebno delati domačih nalog in se učiti, saj pravi, da se bodo šolske skrbi že same od sebe uredile. Tam nam tudi ni potrebno vsak dan pospraviti sobe, nas pa babica včasih odpelje na svoj vrt, da ji pomagamo saditi krompir, paradižnik in solato. Pouči nas o rastlinah na njenem vrtu in nam pokaže, kako se skrbi za pridelek. Kar z vrta si naberemo sveže zelenjave in zrelih jagod, ki so pri babici še posebej sladke. Starši včasih pravijo, da nas babica preveč razvaja. Jaz pa vem, da bom do svojih vnukov, ko se postaram, prav takšna, kakršna je moja babica.

Čeprav se zdi, da mi je za vse te stvari, ki jih zame naredi, vseeno, to zagotovo ni res, saj jo imam nadvse rada in je ne bi zamenjala za nič na svetu. Včasih ji tudi sama pripravim manjšo zahvalo za vse, kar naredi zame. Na primer, da ji nekaj narišem, ji pomagam pri pripravi kosila, ji pomagam pri vsakdanjih opravilih ali pa jo pokličem in ji povem o svojem dnevu v šoli. Vem, da pri hiši brez babice zagotovo ne bi bilo enako, kot je sedaj. Zato si neizmerno želim, da bi lahko tudi sama nekoč poskrbela zanjo, ko sama tega ne bo več mogla narediti.

Avtorica: Ajda Kovačič, 12 let, 7. razred, OŠ Ig

Mentorica: Mirjam Sečnik

Kako se je igral moj dedek

Pred temi leti sem bil med zimskimi počitnicami pri babici in dedku. Živita na vasi, kjer ni veliko otrok.

Zapadlo je veliko snega. Najprej sem se dolgočasil, potem pa sem prosil dedka, da poišče sanke. Hitro jih je našel, a bile so zelo stare, vsaj 30 let, ker jih je dedek naredil mojemu očetu. Dedek mi je povedal, da se je njegov sin pogosto sankal. Tudi ko se je sneg stopil, se je sankal po travi.

Potem mi je dedek povedal zgodbo o svojem otroštvu. Takrat se otroci niso smeli veliko igrati, ampak so morali delati. Zato so naskrivaj vzeli sani, ki so jih odrasli uporabljali za prevoz sena. S težavo so jih zvekli na najvišji hrib in se z njega spustili. Med spuščanjem so se sani prevrnile in otroci so padli. Njegova sestrična se je zaletela v drevo ter se udarila v glavo. Zrasla ji je velika buška. Sani so se polomile, vsi otroci pa so bili zaradi igre kaznovani.

Vesel sem, ker se v današnjem času otroci lahko igramo in zaradi tega nismo kaznovani.

Avtorica: Filip Savić, 7. b, starost 12 let, OŠ Ig

Mentorica: Barbara Simčič

Spis o babici in dedku

Babica in dedek sta mi pripovedovala, kaj sta doživela kot otroka.

Babica je nekega dne odšla s starši na izlet na Roglo. Takrat še ni bilo »žičnice in smučič«. Zgodba se dogaja v starih časih, ko na Rogli še niso imeli takšnih naprav. Spustili so se po hribu in se nato obmetavali s kepami. Babica je bila zelo ustvarjalna, zato si je sama naredila preproste leseno sanke.

V tistih časih so pogosto hodili v hribe. Babica je vprašala svojo mamo, če bi šli pozimi na Triglav. Res so se čez kakšen teden nekega mrzlega februarja odpravili proti Triglavu. Prispeli so do Kranjske Gore in se povzpeli na Škrlatico, takrat so bili na tretji četrtini poti. Malo so si odpočili in se nato odpravili dalje. Po približno dveh urah so prišli do vrha Triglava in proslavili pri Aljaževem stolpu. Tako je babica preživljala zimo s svojo družino.

Dedek je bil majhen, a močen in pameten fantič. Pozimi se je rad sankal s prijatelji in izdeloval iz lesa. Nekega dne je odšel s svojim očetom v gozd po debele smreke. Ko so dobili dovolj materiala, so naredili načrt za leseno barako. Dedek je bil skromen fant in si ni ničesar drugega zaželel, le svojo barako. Zimo je hotel preživljati na toplem, zato so naredili zelo majhna okna. Takrat je bila pogosta burja. Ker niso imeli cimenta za postavljanje lesenega zidu, so uporabili blato, vodo in pesek ter s tem zavarovali barako, namesto s stiroporjem. Dedek je nato zimske počitnice preživel v baraki.

Bile so počitnice, a dedek se je moral vseeno učiti o lesu in drugih stvareh in starša sta bila zaradi tega zelo ponosna nanj. Za nagrado mu je stric izdelal lesene smuči. Zdaj je star 70 let in še vedno dela iz lesa, poleg tega se ukvarja z izdelovanjem kaminov.

Avtor: Lovro Ciber, 7. b, starost 12 let, OŠ Ig

Mentorica: Barbara Simčič

Zgodbe starih staršev

Ko sem bila stara približno pet let, sem hodila na počitnice k babici, ki mi je zelo rada pripovedovala o mojem očku. Najbolj sem si zapomnila zgodbo, ki sem jo večkrat slišala in mi je všeč.

Zgodba govori o mojem očetu, ko je bil še fantek. Njegova mama, torej moja babica, je morala po nujnih opravkih. Ker pa je bil moj stric, očetov bratec, takrat še majhen, je babica mojega očeta prosila, naj varuje svojega mlajšega bratca. Odhitela je od doma, da bi se čim hitreje vrnila. Ko je v mestu končala z opravki, se je ustavila v trgovini z igračami. Kupila je beli avtomobilček.

Ko je prišla domov, je očkov bratec počival v posteljici, moj očka pa se je zraven njega tiho igral. Avtomobilčka, ki mu ga je kupila mama, se je zelo razveselil. Zaslužil si ga je, ker je lepo poskrbel za svojega bratca.

Ta zgodbica se mi zdi zelo lepa, saj govori o tem, da tudi mlajši lahko pomagamo starejšim in tako je prav.

Avtorica: Špela Kraljič, 7. b, starost 12 let, OŠ Ig

Mentorica: Barbara Simčič

Sodelovanje med različnimi generacijami

Medgeneracijsko sodelovanje je skupnost, ki smo jo ustvarili namerno. Obstaja več oblik takih skupnosti, ki pa si med seboj pomagajo in drug drugemu omogočajo boljše življenje. S tem vsak človek doseže svoje.

Vrsta skupnosti, ki jo imamo z dedkom, je soseska. Kot je že razvidno, smo sosedje ter živimo na istem griču. Imeti nekoga, ki ga dobro poznaš za sosedo, je lahko le dobro, saj ti ob nujnih primerih priskoči na pomoč. Moj dedek, si odkar je doživel infarkt, prizadeva DO čim bolj »zdravega« načina življenja. Vsak dan se odpravi na sprehod v naravo. Ker pa ve, da je naš hribček treba pokositi, ko je trava dovolj visoka, to opravi tudi večkrat na teden. Seveda pokosi tudi naš del, saj se zaveda, da bomo njegovo delo kasneje prevzeli mi. Vendar pa to ni edini razlog, zakaj to počne. Kosi ne le ker je to potrebno, temveč tudi zato, ker ga vonj po pokošeni travi pomirja. Kadar se mu zazdi, da se mu zdravstveno stanje poslabšuje, pokliče svojega sina / mojega očeta, da ga zapelje do zdravstvenega doma, kjer z njim počaka na rezultate. Kot pa vemo, je zadnje čase razsajal Covid 19, zaradi katerega so se nekateri kronični bolniki ter drugi ljudje odmaknili od sodobnega življenja/družbe. Med te ljudi pa med drugim sodi tudi moj dedek, ki je med pandemijo ostal doma, ko je le lahko. Zanj smo v trgovino ter druge ustave hodili mi. Prav tako je zaradi korone začel plačevati položnice kar od doma, preko spleta. Ker pa glede tega ni dovolj izobražen, za pomoč prosi nas. Pa ne le položnice in podobno, sedaj preko spleta naroča kar nekaj različnih stvari. Prav tako, pa tudi nekaj piše na računalnik in se ob vsakem nezanesljivem sporočilu obrne na očeta. Napisano skopira in da babici v pregled, ker pa sta ločena, se največkrat srečata na praznovanju velike noči ali pa božiča pri nas doma, kamor povabimo sorodnike, da ne praznujejo čisto sami. Za veliko noč, božič ali pa novo leto, vsak med povabljenimi prinese kaj za pod zob. Ko nas med dopustom ni doma, kužka peljemo k mami na kmetijo v varstvo, za mucka pa poskrbi dedi. Kadar zamudimo avtobus ali pa je zunaj slabo vreme, nas dedek z avtom pelje v šolo. Kadar pa je kdo med nami bolan, torej on ali pa mi, pa se med seboj pazimo, kuhamo čaje in hodimo gledat, kako se drži oboleli. Zadnje čase dedka povabimo s seboj, ko gremo na izlet. Ko pa nam zmanjka kaj v hladilniku, odidemo pogledat, če ima to dedi. Občasno pa skuha preveč in nam prinese, da pojemo in se posladkamo s sladicami, ki nam jih speče in prinese.

Reči moram, da se mi vsa ta stvar v zvezi z medgeneracijskim sodelovanjem zdi super. Saj na koncu pridobimo vsi.

Avtorica: Ciklama Cimperman, 13 let, OŠ Ig

Mentorica: Slavica Čergič

»Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehljaj ji ožari obraz.«

Sodelovanje med različnimi generacijami je zagotovo ključno za obstoj človeštva – pa ne le zgolj zaradi prenosa znanja in izkušenj iz starejše generacije na mlajšo, temveč tudi zaradi prenosa topline, občutka domačnosti in razumevanja. Nekje sem zasledil, da mora človek v vsakem obdobju poskrbeti za intenzivno povezanost vsaj z enim pozitivno usmerjenim človekom iz vsake generacije, komunikacija s to osebo pa mora biti osebna, redna in poudarjati pozitivne vsebine. Pri meni je ta pozitivna oseba iz kategorije starejših moja babica, ki jo imam tako rad, da ji rečem kar »mama«.

Še do pred nekaj desetletji je bila družba sestavljena iz generacij, ki so med seboj sodelovale in se dopolnjevale na številnih področjih. Nato so nastopili drugačni časi, ki sicer prinašajo večjo finančno svobodo in večji dostop do številnih priložnosti, vendar pa zaradi dela naših staršev in tudi vse večjih zahtev v šoli nastaja prepad med nami in starši ter med nami in starimi starši. Namreč, že sedaj, ko sem v osnovni šoli, se zavedam, da so ocene, ki jih bom pridobil v tem obdobju, verjetno velik faktor za življenje, ki ga bom imel kot odrasla oseba. So pogoj za vpis v srednjo šolo in s tem odskočna deska za v moje mlado odraslo življenje. Glede na to, da se življenjska doba podaljšuje in da mediji ponovno poročajo, da se bo dvignila starost za upokožitev, si ne predstavljam, da bom moral fizično delati do poznih let. Najbolj pametna investicija je torej v znanje, kar pa terjaja svoj davek, predvsem na način, da berem tako učbenike kot druge zanimive knjige v popoldanskem času, ki bi ga sicer lahko preživljal s svojo mamo. Vendar pa med naju ne more stopiti nič in nihče, zato že najdeva način, da se vidiva vsak dan. Najina povezava oziroma zavedanje, da se moramo mladi in starejši družiti, ne izhaja iz različnih teorij o medgeneracijskem sodelovanju, ki pravijo, da je slednje osrednja in morda najpomembnejša oblika trajnostnega razvoja, niti se ne navezuje na medgeneracijske pobude, ki se na primer glasijo, da mlad človek (otrok) pomaga staremu človeku, da star človek pomaga mlademu, da mlad in star človek skupaj pomagata nekemu drugemu človeku ter da so medgeneracijska središča namenjena za srečevanje vseh generacij. Pri nama z mamo to poteka spontano, brez poznavanja družbenih teorij, le z veliko ljubezni in medsebojne topline. Mama pomaga meni na številne načine, od tega, da mi pripravi kaj slastnega za pod zob do tega, da me posluša, jaz pa ji vrnem z objemom in ji na primer povem kaj zanimivega, kar sem doživel v šoli. Ne potrebujeva niti medgeneracijskih središč – to je pri nama kar hiša mojega ata in mame, kjer se največ družimo v prostoru, ki se mu reče »hiša« in v katerem so krušna peč, topel kavč in pogovori v vseh letnih časih.

Glede na hiter tempo življenja je medgeneracijsko sodelovanje zagotovo poseben izziv, s katerim se bo v prihodnosti spopadalo še več ljudi, kot se s tem spopada trenutno. Z namenom, da bi bile generacije povezane tudi v prihodnje, se tako že danes pojavljajo številne organizacije, ki poudarjajo pomen medgeneracijskega sodelovanja in pripravljajo različne aktivnosti ter s tem postavljajo mostove med mladimi in starejšimi. Te mostove bi lahko poimenovali doživetje, znanje, razumevanje, sprejemanje in spoštovanje razlik ter prilagajanje odnosa in vedenja, saj z

našteti vrlinami povezujejo nabrežja, kjer se na eni strani nahajajo mladi in na drugi strani starejši. Po mojih izkušnjah je sicer tovrstnih organizacij na podeželju manj, saj družba ni tako zaprta in hladna, kot je recimo v mestih. To lahko potrdim že s tem, da se na vasi vsi pozdravljamo med seboj in si izmenjamo vsaj nekaj vljudnostnih fraz, ne glede na to, kako dobro se dejansko poznamo in kateri generaciji pripadamo. Udeležujemo se tudi vaških prireditev, kjer se tako in tako vsi med seboj poznamo, zato je tudi občutek pripadnosti večji, pri starejših pa se ob tovrstnih dejavnostih zagotovo zmanjša občutek osamljenosti. Še več, starejši se ob vragolijah, ki jih vidijo, kako jih počnemo mladi, zagotovo počutijo spet kot v mladih letih, ko so takšne in drugačne neumnosti počeli tudi sami. Pomembno je, da jih ne vidimo kot ostarele osebe, ampak ljudi z nešteto izkušnjami ter jih zato tudi poslušamo, pa tudi kaj vprašamo. So namreč živa priča spremembam, ki se dogajajo v zadnjih desetletjih in lahko rečemo, da so te spremembe večje in hitrejše, kot so bile kadarkoli prej v zgodovini človeštva. Seveda lahko še bolj natančne informacije najdemo na internetu, kjer so na voljo suhoparni podatki, medtem ko z druženjem s starejšimi gradimo medčloveške odnose ter tudi s tem, da drug drugemu prisluhnemo, si zaupamo in pomagamo, udeležujemo se medgeneracijske solidarnosti.

Za konec želim izpostaviti še obojestransko spoštovanje, ki je zagotovo temelj dobrega medgeneracijskega sodelovanja. Sledenje je skupaj s strpnostjo pogoj za zaupanje in posledično dobro komunikacijo med mladimi in starejšimi. Dejstvo je, da so starejši živeli in živijo drugačno življenje, kot ga imamo mi, in da bomo mi na stara leta imeli drugačne izkušnje, kot jih bodo pridobivali naši zanamci. Vendar pa je različnost vrednot, izkušenj in znanja dejansko bogastvo, ki naš svet obarva v številne odtenke, medtem ko lahko podobnosti med generacijami opišemo kot barve, ki se prekrivajo. Za čudovito sliko potrebujemo oboje, zavedati se moramo le, da je vsak slikar svojega platna ter da za dodajanje barv in odtenkov ni nikoli prepozno.

Avtor: Martin Jakob Scheicher, 14 let, 9. a, OŠ Ig
Mentorica: Slavica Čergič

Vsi se učimo od vseh

Ta spis govori o pomembnosti medgeneracijskega sodelovanja.

Medgeneracijsko sodelovanje je sodelovanje med različnimi generacijami. Čeprav imajo člani generacij s starostno razliko drugačna mnenja, to še ne pomeni, da se ne razumejo, oziroma se ne morejo razumeti. Jaz in moj starejši brat imava kar nekaj let razlike v starosti in se velikokrat ne razumeva, oziroma imava drugačen pogled na stvari, recimo takrat, ko se pogovarjava o stilih oblačenja in kaj je zdaj moderno in kaj ne;

ali pa o glasbi, ki jo poslušava, takrat nikoli nisva enakega mnenja. Razlika med generacijami je tudi po govoru in sporazumevanju. Moja babi govori zelo »starinsko« in pravilno slovensko. Za razliko od starejših pa današnja mladina govori sleng, ki vsebuje veliko angleških besed in popačenk. Posledično pa mi kdaj ne razumemo starejših in tudi starejši ne razumejo nas. Opazna pa je tudi velika razlika v znanju uporabe »moderne« tehnologije. Moja babi je pred nekaj leti kupila nov pralni stroj, ki pa se je lansko leto pokvaril. In smo ji kupili nov pralni stroj, bolj moderen in naprednejši. Bil je čisto drugačen od prejšnjega, zato je potrebovala kar nekaj časa, da se je naučila uporabljati nov pralni stroj, ko pa bi nekdo mlajši potreboval veliko manj časa, da bi razumel upravljanje te nove tehnologije. Jaz in moji starši smo ji hodili razlagat uporabo in tako zdaj zna vse narediti sama. To je en primer medgeneracijske pomoči, ki od nekoga zahteva samo malo časa, drugemu pa prinese znanje in lažje razumevanje, delovanje v tem digitalnem svetu. Še en primer medgeneracijskega sodelovanja je tudi takrat, ko imaš za predstavitev v šoli opis svojega kraja in njegovo zgodovino, ti pa greš najprej vprašat starejše domačine in starejše člane svoje družine. Na starejše se vedno lahko zanesesh, saj so kot enciklopedija polna informacij. Torej, medgeneracijsko sodelovanje je zelo pomembno, saj se vsi lahko od vseh učimo. Mi mladi bi se lahko zelo veliko naučili od starejših. Če bi se več družili s starejšimi, bi imeli boljši vpogled pred to »moderno« dobo. Lažje bi ohranjali tradicijo, lahko bi se naučili tudi bolje živeti: živeti manj stresno ali pa bi naredili vsaj nekaj v tej smeri, da bi živeli tako kot oni, bolj bi uživali v življenju, ne bi se obremenjevali za vsako stvar in za vse, kar se nam slabega zgodi. Vsak od nas kdaj potrebuje kakšen nasvet in kdo je najboljši v dajanju nasvetov? Seveda, to so starejše osebe, saj so že veliko preživele in prestale.

Zato je moje mnenje sledeče: če imaš dobre odnose s starejšimi in mlajšimi generacijami se boje počutiš in si boljša oseba. Na življenje vsak gleda z različnega zornega kota in velikokrat pride do konfliktov, ampak ne oziraj se na slabe trenutke in na slabe spomine, če se lahko spominjaš samo lepih in smešnih trenutkov. In sprejmimo te medgeneracijske drugačnosti, namesto, da si misliš grdo in obsojaš ljudi, naredi nekaj, kar bo te razlike zmanjšalo. Na primer: pomagaj svoji babici in dedku pri uporabljanju tehnologije, nauči mlajše brate in sestre dobre igre, ki so zaznamovale tvojo generacijo,...

Avtorica: Mateja Železnik, 14 let, 9. a, OŠ Ig
Mentorica: Slavica Čergič

Ko stari starši zagledajo svoje vnuke, občutijo radost, kakor da jih je sonce objelo

Ko stari starši zagledajo svoje vnuke, občutijo radost, kakor da jih je sonce objelo. Spominjajo jih na njihovo mladost.

Moj dedek je kot otrok ostal brez družine in duhovnik ga je v težkih časih vzel k sebi. Velikokrat je bil lačen, zato si je nalil vodo in dal vanjo ščepec soli. Potem si je predstavljal, da brezskrbno večerja s svojo družino. Bil je hvaležen za vse, kar je dobil, nikoli ni obupal in še naprej je verjel, da ga čaka lepa prihodnost.

Nekega ponedeljka je ura na železniški postaji odbila pol enih. Vlak je že odhitel, dedek, takrat mladenič, pa je zagledal ljubezen svojega življenja in končno začutil toplino, ki si jo je vedno želel. Toplino, ki mu je bila do takrat neznana. Mlada ženska je bila oblečena v obleko bež barve in obuta v poletne sandale. Postala sta par in se čez nekaj časa poročila. Bila sta mlada in izgubljena, a izkušnje, ki sta jih oba pridobila v težki mladosti, so ju okrepile.

Kmalu je na svet prijokal moj stric, nekaj let kasneje pa še moja mama. Na žalost sreča v družini ni trajala dolgo, ker se jim je zaradi babičine bolezni podrl svet. Moja babica se je borila in borila ter kar dvakrat premagala raka. Ko so končno premagali zdravstveno oviro, je prišlo še eno mračno obdobje. O tem bi lahko s težkim srcem napisala še en spis, ki bi mojo družino spravil v jok. A to je dokaz, da nič ne traja večno. V življenju je mnogo ovir, ampak z ljubeznijo je vse mogoče.

Avtorica: Nika Ašanin, 9. c, 14 let, OŠ Ig

Mentorica: Barbara Simčič

Moja babica in dedek

Vsak od nas ima babico in dedka. Na vsakem koraku jih poslušamo, spoštujemo, se od njih učimo, predvsem pa jih imamo radi in si želimo, daj jih nikoli ne bi izgubili. Že ob misli nanje ti zasijejo oči, obda te toplina v srcu, saj že komaj čakaš, da jih vidiš. Vedno te nekaj novega naučijo, te potolažijo, včasih še bolje od staršev, saj so že veliko doživeli in ti znajo modro svetovati. Ko prideš na obisk, prejmeš objem in na obraz se ti prikrade nasmeh. Nekaj ti pravi, da hočeš ostate, vendar ne veš, kaj, saj sam v sebi čutiš, da je tam lepo in prijetno. Vsakič prejmeš dobrote in dovolijo ti vse. Čeprav kdaj narediš napako, zanjo nisi kaznovan.

Tudi moja babica in dedek sta ena izmed takih, ki mi dovolita prav vse. K njima zelo rada pridem med počitnicami, med vikendom in med šolskimi dnevi. Včasih se odločim, da ju obiščem kar sama, večinoma pa k njima prihajam skupaj s svojimi starši. Vedno jima priskočim na pomoč, ko jo potrebujeta. Pri njiju pa imam zelo rada tudi to, da me česa novega naučita. Babica mi vedno pomaga pri razlagi starinskih besed, ki jih slišim po televiziji, nauči me kuhati jedi, ki se jih je sama naučila od svoje matere. Najraje pa jo opazujem poleti, ko pripravlja najboljši malinov sladoled. Dedek me pelje na svež zrak, skupaj rešujeva križanke, včasih pa mu pomagam pri opravljanju zunanjih opravil. Oba me spodbujata pri ocenah v šoli, mi želita srečo ter mi vedno pravita, da se učim zase in za nikogar drugega, saj bom s svojimi ocenami pridobila poklic, ki si ga želim.

Niso pa le stari starši tisti, ki nas učijo, včasih je tudi dobro, da jih mi naučimo nečesa, česar še ne znajo, in jim damo vpogled v sodobno življenje, ki je iz dneva v dan vedno bolj povezano s tehnologijo. O teh stvareh pa oni ne vedo kaj dosti in jih moramo mi poučiti o novih tehnikah. Svoje stare starše sem že večkrat naučila uporabljati telefon, računalnik in televizijo, na primer, kako se odklene telefon, pošlje sporočilo, pokliče kakšno osebo, kako se raziskuje po internetu ter kako se vklopi televizijo in uporablja programe na njej. Nekega dne mi je izrazila misel, da se rada družijo z mlajšimi, saj se pomladi in se počuti mlajšo. Ta nauk mi je ostal v spominu.

V zbirki Kristine Brenkove z naslovom Okna in okenca sem prebirala zgodbe o odnosih med starejšimi in mlajšimi. Med branjem sem se v književne osebe vživela tudi sama, videla sem se v vlogi vnukinje in po glavi so mi rojile misli o mojem odnosu in doživetjih z babico in dedkom. Posebej bi izpostavila zgodbo Lepa babica in suhi dedek, ki je bila ena izmed tistih, ki sem si jih najbolj zapomnila in ob branju začutila toplino v srcu. Govori o srebrnolasi in nakodrani babici. Ker ima babica tako rada svojega vnuka, ji ob vsakem pogledu zasije obraz, in menim, da ga noče izgubiti.

Otroci po vsem svetu imamo radi starejše in jim radi priskočimo na pomoč, nikoli se ne kregamo z njimi, saj bi vsako tako svoje dejanje slej kot prej obžalovali.

Zdi se mi, da je pomembno, da prebiramo tudi zgodbe, kot jih je zapisala Kristina Brenkova, saj nas spodbudijo, da smo prijazni do starejših in jim pomagamo ter jih cenimo. Navsezadnje imamo samo eno babico in dedka in z njima lahko živimo najlepše trenutke tega življenja.

Avtorica: Nadja Kogovšek, 7. b, 12 let, OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

Mentorica: Tadeja Voljč

Drug brez drugega ne moremo

Nekdo je nekoč rekel: »Kaj bi starost brez spominov in mladost brez sladkih sanj. Čas lepoto nam ponuja, le verjeti moraš vanj«.

Življenje je nabiranje izkušenj, učenje iz napak in iskanje sreče. Je uživanje v lepih trenutkih in spominih, ki jih ustvarjamo. Je kakor leto, ki se iz cvetoče pomladi preljuje v mirno jesen, ta pa v zimo.

Ko si mlad, se zdi starost daleč daleč stran, tam nekje na koncu sveta. V starosti pa se spominjaš mladih let, polnih veselja in brezskrbnosti, in si misliš, da je vse to še prehitro minilo.

V tem dolgem potovanju od rosno mladih let do starosti se ljudje zelo spremenijo. Starejši ljudje so polni znanj in izkušenj, ki so si jih nabrali skozi življenje. Mladi in stari se v mnogočem razlikujemo. Ne le v fizičnih sposobnostih, temveč tudi v širini znanja ter načinu razmišljanja. Kljub temu smo si pravzaprav tudi v marsičem podobni. Človek je navsezadnje vedno le človek.

Vsi imamo svoj pogled na svet, svoja mnenja in vrednote. V vsakem obdobju življenja so tu stvari, ki jih imaš, in stvari, ki jih nimaš. Francoski

pregovor pravi: Si jeunesse savait, si vieillesse pouvait! To v slovenščini pomeni: Če bi mladost vedela, če bi starost mogla! Tako imaš v mladosti polno časa in energije, kasneje pa imaš izkušnje, modrost ter lepe spomine. Starejši so mladim pogosto v breme, saj se ti ne zavedajo, da starost pomeni izkušnje, modrost, predvsem pa umirjenost in preudarnost. S sodelovanjem mladih in starejših lahko razširjamo obzorja različnih generacij. Uspešna je lahko le družba, ki zna povezati znanje in energijo mladih z modrostjo in izkušnjami starejše generacije. Pogosto se zgodi, da le govorimo vse povprek in ne znamo prisluhniti temu, kar imajo povedati drugi. Predsodki nam preprečujejo, da bi razumeli ostale in delili svoje misli. Zaradi tega se izgublajo dragocene izkušnje in znanja, ki bi si jih lahko delili. Prav zato se moramo potruditi, da slišimo tudi druge ljudi in vidimo svet okrog sebe.

Kakor pravijo: Vsak zase je močan, a skupaj smo najmočnejši! Najmočnejši smo takrat, ko smo pripravljeni sprejeti pomoč. Nekateri starejši ljudje se včasih ne morejo sprijazniti s tem, da niso več rosno mladi. Nočejo verjeti, da ne zmorejo več vsega sami. Oni so kot starši, ki verjamejo, da morajo še vedno skrbeti za svoje zdaj že odrasle otroke, in ne obratno. Nočejo pokazati, da bi včasih tudi sami potrebovali pomoč svojih otrok. Prav tako želijo otroci, ko odrastejo, pokazati, da ne potrebujejo več pomoči in nasvetov svojih staršev. Želijo pokazati, da so lahko samostojni in odločajo sami zase. To je lahko seveda res, a vseeno je včasih pametno sprejeti nasvete starejših, ki imajo na tem področju

že izkušnje. Tudi oni so bili namreč nekoč na tem mestu.

Če torej pomagamo en drugemu, ustvarjamo močno družbo in smo uspešnejši. Izmenjujemo izkušnje in nasvete, ki smo jih nabrali. Ni vedno nujno, da se učimo le iz lastnih izkušenj, če se lahko tudi iz drugih. S tem se lahko izognemo napakam, ki so jih na primer storili naši predhodniki. Sodelujemo lahko že z manjšimi uslugami, ki jih storimo drug za drugega. Vnuček pomaga babici nesti težke vrečke v hišo, babica pa pomaga vnučku zavezati vezalke. Če ostanemo povezani, ostanemo močnejši. Ravno zaradi tega moramo premostiti razlike, ki ločijo posamezne generacije, in najti tiste stvari, ki nas povezujejo. Drug od drugega se lahko zelo veliko naučimo, če le želimo. Lahko spoznamo svet iz druge perspektive ali pa se preprosto zabavamo. Medgeneracijsko sodelovanje je zato izrednega pomena v naših življenjih in v družbi na splošno.

Razlike med mladimi in starimi so bile vedno velike, a v današnjem času se mi zdijo večje kot kadarkoli. Naši stari starši so skoraj celo življenje živeli v svetu, ki ni poznal interneta, mobilnih telefonov in televizije, mi pa si življenja brez tega niti ne znamo predstavljati. Mnogi starejši ljudje, ki so v svetu brez tehnologije živeli odkar pomnijo, hitrim spremembam modernega sveta niso naklonjeni. Navajeni so na življenje, ki ga dobro poznajo, in ne vidijo smisla v tem, da bi svoj način bivanja spreminjali. To jim v današnjem svetu lahko zelo otežuje življenje, saj nam dandanes tehnologija lahko pomaga na vsakem drugem koraku. Mladi, ki so v ta čas že rojeni, se na take stvari bolje spoznajo. Prav tako so bolj odprti za nove misli in ideje, ter bolj sprejemljivi za spremembe. Prav zato bi se lahko starejši ljudje mnogo naučili od mladih. Mlajše generacije lahko starejše učijo rokovanja z mobilnimi in pametnimi telefoni, uporabe računalnika in drugih mobilnih naprav. S tem ko bi se bili starejši

pripravljeni to naučiti, bi jim bilo mnogo lažje, na primer dostopati do zdravnika ali še mnogo drugih stvari. A medgeneracijsko sodelovanje ni le učenje starejših, da znajo upravljati s tehnologijo. Pomen medgeneracijskega sodelovanja je tudi v druženju med generacijami. Ko se mlajši družijo s starejšimi in z njimi preživljajo prosti čas, to mnogo pomeni vsem.

Otroci radi poslušajo zgodbe svojih starih staršev, ki jim pripovedujejo o vsem, kar so videli in doživeli v življenju. Tudi sama vem, da dedki in babice poznajo najboljše zgodbe. Ko mi dedek pripoveduje o svojih mladih letih, se mi vse zdi tako zelo zanimivo in zabavno. Tudi njemu vsakič ko govori o svojih spominih oči kar zasijejo in se zazrejo nekam v daljavo. Ko svoje stare starše povprašam po njihovem otroštvu, imata vedno na stotine spominov na zalogi. Z največjim veseljem jih delita z mano, ko pridem k njima na obisk. Kot piše tudi Kristina Brenkova: Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlaj ji ožari obraz. Takrat je še lepša. Stari starši se ob vnukih spet počutijo koristne, kar jih kar pomladi. Srečni so, ko vedo, da jih otrok potrebuje. Mislim, da to najbolj razveseli starejše. Ko vidijo, da je drugim mar zanje in ko lahko tudi oni pokažejo, da jim je mar za druge. Srečni so, ko vidijo, da so še vedno del družine.

Raziskava, ki so jo opravili strokovnjaki na univerzi Oxford, je dokazala, kako pozitiven vpliv imajo stari starši na vnuke. Tisti, ki preživljajo

veliko časa v družbi svojih babic in dedkov, imajo veliko več empatije in lepši odnos do sočloveka. A korist je pravzaprav obojestranska. Stari starši, ki pazijo na svoje vnuke, živijo dlje, pa tudi bolj zdravi so. Ker se morajo igrati z vnuki, morajo biti bolj skoncentrirani, prav tako pa so tudi fizično bolj sposobni. Druženje z vnuki znižuje tudi možnost za razvoj demence. Sama vem, da sem vedno vesela, ko vidim svoje stare starše srečne. Nikoli jih ne maram videti slabe volje. Vesela sem, ko lahko v njih zbudim ponos, ali pa ko jih lahko zabavam. Všeč mi je tudi, ko z dedkom igrava šah in on zmaga, saj je takrat še posebej vesel.

Ali pa ko jim povem, kam smo šli na pohod, in mi začneta pripovedovati, kako je bilo, ko sta bila tam onadva. Takrat sta najbolj srečna. Raziskave so prav tako pokazale, da otroci kažejo zelo močno čustveno vez in navezanost do starih staršev. Stare starše vidijo kot vzor in nekakšen ideal. Njihova nesebična ljubezen, sproščen odnos in dragocene življenjske izkušnje, ki jih lahko delijo z drugimi, so nekaj neprecenljivega. Še posebej v današnjem svetu, kjer se vse odvija veliko prehitro. Pri babicah in dedkih pa se čas ustavi. V tem smislu me je v zbirki kratkih zgodb Brenkove nagovorila zgodba Sončna ura, ko se vnuček in babica držita za roke ter gledata v sončno uro. To je trenutek čiste sreče, ki si jo delita, ko sta skupaj. Stari starši so torej zelo pomembni za svoje vnuke. Drug od drugega se lahko mnogo naučijo, medsebojno druženje pa ima za vse pozitivne posledice. S tem torej spoznamo, kako pomembno je medgeneracijsko sodelovanje za vse nas. Starejši lahko svoje izkušnje prenašajo na mlade, mladi pa starejšim prinesejo veselje in smeh. Drug brez drugega ne moremo.

Avtorica: Iza Zrnec, 9. a, 14 let, OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

Mentorica: Tadeja Voljč

Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehljaj ji ožari obraz.

Ste se kdaj spraševali, kako smo odvisni od starejših ljudi, od koga smo se največ naučili, komu pomagamo več, komu manj in kako sodelujemo z ljudmi vseh starosti? Veliko ljudi bi najprej pomislilo na samega sebe. Trdili bi, da so odvisni sami od sebe, oni so ti, ki so se vsega naučili in ne ostali njih. Za vsakim dejanjem se skriva povezanost, ki jo imamo generacije med seboj. Tega se ogromno ljudi ne zaveda in preprosto ovržejo to razmišljanje in se ne dajo motiti pri svojih, prej omenjenih, mnenjih. Ljudje smo narejeni, da se med seboj povezujemo na takšne ali drugačne načine in si pomagamo, se spodbujamo, socializiramo ter zabavamo, pa tudi kaj novega skupaj ustvarimo. Svet ne bi bil, kjer je, če ljudje ne bi povezali skupnih moči in tako napredovali in si pomagali s predniki. Ti so jim bili zgled, kot so nam naši starši ali pa stari starši, mogoče celo bratje in sestre. Da ne pozabim še na naše najmlajše, ki jih pogledamo in ob misli, da nas bodo tudi oni imeli nekega dne, ali pa že imajo, za zgled, dobimo novo motivacijo za nadaljnji trud in ustvarjanje. Vsemu temu naštetemu, pa še mnogo ostalim primerom, ki

jih zdaj nisem omenila, bi lahko skupno imenovali medgeneracijsko povezovanje ali medgeneracijsko sodelovanje. Oboje izhaja iz nekakšnih odnosov, ki jih imajo različne generacije med seboj, njihovih prenosov in dejanj. Dandanes to temo kar malo zavračamo in jo zakrivamo ter si ne upamo o njej kaj več razložiti ali jo vsaj malo predstaviti. Menim, da bi bilo koristno, če vam bi na kratko povzela njene temeljne značilnosti in jo opisala. Za pomoč si bom vzela babičine srebrne kodre, izmed vseh bom izpostavila tiste tri, ki si jih odmakne izpred oči, da lažje občuduje svojega vnučka in povezanost sveta, hkrati pa se ustraši slabe plati medgeneracijskih odnosov.

Prvi koder predstavlja prenos iz ene generacije v drugo. Vse se začne z neko osebo, ki dobi idejo. Na primer, za prvi primer si lahko izposodimo zgodbo o Adamu in Evi, ki z ugrizom v sadež kršita pravila in naredita greh. To zavedanje o grehu se še danes prenaša med kristjani, pa tudi ostalimi verami. Za drugi primer izpostavim prenos med Slovenci. V Sloveniji za veliko noč pečemo potico ali pa ob himni vstanemo, na ta način navade in spoštovanje, ki so ga imeli tudi naši predniki, naprej potuje do nas, nato pa do naših najmlajših. Zato je pomembno, da ohranjamo tradicije in mlajše učimo dobrih del, ter s tem ne zanemarjamo navad, ki so jih počeli tudi naši predniki. Oni so prevzeli od onih, mi smo prevzeli od njih, mi posredujemo naprej ter tako mlajši prevzamejo in naredijo isto. Vmes pa ne smemo pozabiti tudi na dodatke, vem, sliši se zapleteno, a ni.

Prepričana sem, da ima vsak vsaj eno dobro idejo, ki bi bila uporabna za nas ali za naravo, zdaj v svojih mislih. Če so te ideje uresničljive ali pa se da vsaj malo potruditi, da bi se uresničile, bi tako že lahko prispeval k prenašanju navad. To lahko imenujemo generacijska veriga, ker po njej potuje ogromno idej, navad in povezav. Od koga pa prevzamemo največ navad? Največ navad je prevzetih od staršev, stari starši pa so na drugem mestu. Sprašujemo se, zakaj le od staršev, a odgovora ni težko najti. Večinoma so starši tisti, ki nas naučijo govoriti, oni največkrat svojega otroka spodbudijo in doživijo njegove prve korake, konec šole in nadaljevanje v življenje. Pri njih preživimo skoraj svojo celotno mladost, ravno ob tem času, ko odraščamo, od njih prevzamemo veliko navad. Seveda so lahko te navade dobre in slabe, vendar so starši na koncu tisti, ki se ob slabih navadah otroka nanj jezijo in krivijo njega, pri tem pa pozabijo podobne navade, ki so jih delali pred otroki, v svojih letih odraščanja. Zato morajo biti starši previdni, ker bodo otroci še tako male navade ponovili za njimi, še raje pa ogromne, najraje slabe.

Od staršev pa se da tudi veliko naučiti. Tako se lahko spustimo po drugem srebrnem kodru, v katerem prevladuje znanje. Po njem pridemo do učenja različnih stvari med generacijami. Ne učimo se samo od staršev temveč tudi od starih staršev, vrstnikov ter generacij mlajših od nas. Med seboj se poučujemo o stvareh, ki nam bodo kasneje ali tokrat zagotovo koristile v življenju. Starejši bodo zaradi izkušenj, ki so jih nabrali na svoji življenjski poti dajali mlajšim uporabne informacije, na primer, kako se spopasti s stresom, velikokrat dajejo tudi nasvete za prijateljstvo in ljubezen, medtem ko mlajši pomagajo starejšim, ki morda v svoji mladosti niso uporabljali pametne tehnologije, z internetom, telefonskimi komunikacijami in ostalimi podobnimi elektronskimi napravami. Težava pri učenju med generacijami nastane takrat, ko ljudje nočejo po-

magati starejšim ali mlajšim od sebe ali pa celo svojim vrstnikom. Nekaterim se preprosto ne da, drugi pa so sebični in nočejo ponuditi pomoči ostalim zaradi mnenja, da se mora vsak sam znajti. Največkrat so ti ljudje na koncu tisti, ki potrebujejo pomoč in prosijo ostale ter so ogorčeni nad tistimi, ki jim ne želijo pomagati. Če bi vsak posameznik bil pripravljen pomagati komu, pa ni pomembno komu, bi se svet med seboj še bolj povezal, ljudje bi znali bolje razmišljati, saj bi se znanje hitreje in učinkoviteje širilo med nami, poleg vsega pa bi se še od ostalih naučili različnih načinov obvladovanja stresnih situacij v življenju ali pa povečali možnost prihoda boljših. V raziskavah, ki so jih opravili strokovnjaki, so ugotovili, da delavci različnih generacij med seboj delajo bolj učinkovito in se učijo drug od drugega. Torej, je pomembno medgeneracijsko sodelovanje tudi na delovnih mestih, pomembno je izmenjavanje izkušenj in pridobljenega znanja ob delu. Obstajajo medgeneracijski centri namenjeni prav izobraževanju, kjer je glavni namen, da se generacije predvsem mladih in starejših med seboj povezujejo in se pri projektih, ki jih bodo na koncu javno predstavili, tako drug od drugega naučijo veliko stvari. Menim, da je taka zamisel fantastična in v Sloveniji bi morali ustanoviti še več takih centrov, s katerimi bi nadaljevali tradicijo medgeneracijskega učenja in izboljšali povezanost mladih s starejšimi in obratno. Prav tako bi morali k takim dogodkom navdušiti še več mladih in starejših, na primer z nagradami ob uspešnem projektu in sodelovanju. S tem načinom dela bi povečali skupnost in krepili dobre odnose med generacijami.

Na zadnjem, tretjem, kodru se osredotočamo na spoštovanju in pomoči mladih generacij starejšim. Svet se stara in starejših ljudi bo čedalje več, zato se moremo zavedati, kako se oni počutijo ter na kakšne načine jim lahko pomagamo. Vsak je bil enkrat mlad in vsak bo enkrat star, s tem bo prišel do take točke v svojem življenju, kjer se bo znotraj počutil mladega, vendar tega ne bo mogel izraziti na zunaj brez pomoči nekoga, ki je dejansko mlad. Tukaj pa nastopi pomoč in zavzetost mladih za starejše ljudi. Veliko mladih se zgleduje po starejših in se zaveda, da bodo tudi oni enkrat na njihovem položaju, na žalost pa je tudi tu, kot sem pri vsakem kodru omenila, slaba plat zgodbe. Veliko vnukov in otrok svojim starim staršem oziroma staršem ne želi pomagati. Obstaja ogromno razlogov, zakaj ne. Velikokrat slišimo, da se jim zamerijo, ker so kdaj v otroštvu bili kaznovani ali pa so se z njimi skregali, nekateri dejansko doživijo hudo nasilje od svojih staršev, kar otroke tako zelo prizadene in travmatizira, da jih niso zmožni več videti, kaj šele pomagati. V teh primerih je razumljivo, da je to težko in je najbolje, če so starši nepokretni ali pa potrebujejo takšno ali drugačno pomoč, da jih dajo v dom starejših ljudi. V domovih za njih poskrbijo in se potrudijo po svojih močeh, da obvladajo to osebo ter tako tistemu, ki tega ni zmožel opraviti, olajšajo situacijo. Tja po navadi ne želijo iti vsi. Babice in dedki svoje otroke največkrat prosijo, naj jih tja ne dajo. Zakaj ne? Slišijo, da tam na njih kar pozabijo ali pa slabo skrbijo, se jim ne posvečajo dovolj, mogoče pa je to le večkrat samo strah starejših pred osamljenostjo. Res je, da so tam tudi ostali starejši ljudje in da se z njimi lahko pogovarjajo ali družijo, vendar se starejši najboljše počutijo, kadar so s svojimi bližnjimi. Raje so tam, kjer je njihov dom (te želje, seveda, nimajo vsi), kot pa da bi šli nekam v skupnost. Ko si starejši, veliko tvojih prijateljev na žalost pokoplješ ali pa so nekateri bolni, zato ti preostane na voljo samo še nekaj preostalih prijateljev in družina. Takim ljudem se je težko kar naenkrat vključiti v neko skupnost, doživijo še večji šok kot prej in imajo hudo domotožje. Če se da, vas prosim, da se potrudite, da poskrbite tudi za svoje najstarejše, ker brez njih vas sploh ne bi bilo. Že tako mala

stvar, kot je obisk ali pa telefonski klic jim bo polepšal dan. Njih vedno skrbi za vas, tudi, če se tega ne zavedate, ste njihov največji zaklad, tudi zato, ker nimajo oni stvari, kot so telefončki, ki so za nas neki maliki, mi jim pomenimo največ. Tudi naslov nam pove, kako zelo so veseli, ko nas vidijo, tudi če smo jih kdaj užalili, vseeno pa se potrudimo, da jih spoštujemo. Zato torej, če se bomo potrudili, jim bomo pomenili še bolj, kot jim že pomenimo, prihranili bomo denar, ki bi ga dali za dom starejših, če se nam ne bi dalo skrbeti za naše starejše generacije in mnogi bi bili res veseli naših prijaznih dejanj, ko bi jim ponudili pomoč ali pa se z njimi družili. Poleg tega pa je tudi veliko starejših oseb, ki so izgubile svoje otroke ali pa mogoče nimajo tudi vnukov, taki gredo zato v dom starejših. Tam jim na pomoč poleg osebja priskočijo tudi mladi prostovoljci, ki imajo veliko srce in jim krajšajo čas z druženjem, igrami, pogovarjanjem, kratka jim tako omogočijo, da jim ni dolgčas in da se tudi ti starejši ljudje, ki so ostali sami počutijo, kot da imajo pri sebi še nekoga mlajšega in ne samo svojih vrstnikov. Zdaj vidimo, da generacije potrebujemo druge drugo in ne zmoremo kar vsega narediti sami. Pa še za pomislek, starejši živijo tudi prvič in lahko naredijo napake. So tako kot mi, iz teh napak se bodo nekaj sami naučili, zato bodimo potrpežljivi in jih spodbujajmo, da živijo dobro in se družijo z nami ter tako ne ostanejo sami, zaprti vase. Podpirati pa jih moramo tudi, da se vključijo v razne skupnosti, s katerimi gredo na primer na izlet ali pa imajo skupaj kakšne vadbe, mogoče se učijo novih stvari, zato če se bo nam slučajno nekaj zgodilo, da to za njih ne bo prevelik šok in tako ne bodo ostali čisto sami, ker se bodo lahko zanesli tudi na take skupnosti in se s pomočjo teh zamotili.

Naštela sem tri glavne srebrne kodre in mislim, da je to dovolj, da se zavedate, kaj približno je medgeneracijsko sodelovanje, njegove značilnosti in na kakšne načine ga uporabljamo. še enkrat vas seznanim s tem, da je potrebno, da se učimo od različnih ljudi, različnih starosti, saj bomo samo na ta način spoznali odprto stran tega sveta, ker ga bomo videli iz veliko različnih kotov. Navade, ki so dobre, so potrebne prenoša skozi generacije in je pomembno, da jih ne zanemarimo, ker se bomo samo s tem načinom lahko povezovali naprej z našimi potomci oz. prihajajočimi generacijami. Ne pozabimo tudi na naše najstarejše, ki nas naučijo največ in spodbujajo v življenju, zato jim povrnimo njihova dobra dela in skupaj z njimi polepšajmo svet.

Avtorica: Brina Kramar, 9. d, 14 let OŠ Škofljica

Mentorica: Katarina Hafner Blatnik

Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlja ji ožari obraz.

V 21. stoletju lahko velikokrat pozabimo, kako pomembni so naši stari starši: naši dedki in babice, očetje in mame, noni in none . . . Medgeneracijska povezanost je mogoče v današnjih časih manjša, kot je bila včasih, vendar je vseeno pomembna.

Pogosto se sploh ne zavedamo, koliko so nam naši dedki in babice v naših življenjih dali: kolikokrat so nam babice ali dedki skuhali odlična kosila, pazili na nas med počitnicami, nas razvajali in zabavali z zgodbicami ter nas nasmejali s svojimi šalami. Izrednega pomena je da povežemo starejše generacije z mlajšimi, saj se vsi lahko veliko naučimo drug od drugega.

Najprej bi se posvetila stvarim, ki jih lahko odnesemo od starejše generacije. Res je da mogoče ne znajo uporabljati telefonov, računalnikov in tablic tako dobro kot mi, nam pa lahko dajo ogromno življenjskih napotkov, saj so sami doživeli že ogromno. Njihovi nasveti se nam bodo včasih (sploh v mladosti) zdeli prav neumni in nesmiselni, vendar je bil njihov namen, precej verjetno dober.

Prav pogosto se je v šoli zgodilo, da smo morali za domačo nalogo povprašati naše stare starše o njihovem življenju, mladosti ... Se sploh zavedamo, kako so se ob takih priložnostih babice in dedki potrudili in nam odgovorili na nešeto vprašanj, ki smo jim jih morali zastaviti. Pa ne samo vprašanja za šolo, ampak tudi vprašanja, ki smo jih imeli sami. Stari starši so nam vedno mirno odgovarjali nanje in se, vsaj v mojem primeru, komaj ustavili, ko je bilo na vprašanje že zdavnaj odgovorjeno.

Moja stara starša sta zagotovo vplivala tudi na moj značaj in konjičke. Ko sem bila še mlajša, sem pri babici pogosto preživela počitnice in velikokrat je nanese na to, da me je babi prosila, če lahko zložim njeno omaro s plastičnimi posodami v kuhinji. V tem sem presenetljivo zelo uživala, saj sem rada organizirala posodice tako, da je šlo vse skupaj kot sestavljanje. To se mogoče zdi popolnoma nepovezano z mojim karakterjem danes, vendar bi rekla, da je pospravljanje plastičnih posod vplivalo na to, da imam danes zelo rada stvari pospravljene in urejene. Moj dedek je zagotovo vplival na moje konjičke, saj je sam zelo rad igral na inštrumente, to ljubezen do glasbe pa je prenesel name.

Naši dedki in babice nas lahko naučijo ogromno stvari. Še en primer iz otroštva, ki ga imam, je ta, da moja babica obožuje reševanje križank in sudokuja, kar pa je prenesla tudi name in prav ona me je naučila, kako se rešuje sudoku, vse njegove taktike reševanja, ki jih danes lahko uporabljam na tekmovanjih v šoli. Zelo pomemben del medgeneracijskega sodelovanja so tudi spomini, ki jih ustvarimo medtem. Sama sem izredno hvaležna za vse trenutke, ki sem jih in jih še bom ustvarila z svojimi starimi starši.

Nadeljevala bi s stvarmi, ki jih mi, mlajša generacija, lahko prenesemo na starejše generacije. Seveda bom začela z uporabo moderne teh-

nologije. V današnjih časih na žalost vsi posvečamo ogromno svojega časa družabnim omrežjem, računalniškim igricam, včasih pa pozabimo na to, da bi namesto da dan preživimo na telefonu, posvetili pozornost babicam in dedkom in jim pomagali ter jih naučili nekaj novega o telefonu, računalniku, televiziji ali tablici. Osebnost mi je zelo všeč, da smo v moji družini posvetili veliko pozornosti vključevanju moje babice v našo družinsko skupino na Vibru. Naučili smo jo, kako nas lahko pokliče, pošlje slike in sporočila. Sedaj, ko gremo na potovanja in ji pošljemo slikice, nam vedno zelo uradno odgovori, zato se pogosto tudi nasmejemo. Naučili smo jo tudi, kako si lahko ogleda nanizanke na televiziji, ko je ni bilo doma (ogled za nazaj), kar ji je precej všeč, saj zdaj ne zamudi nobenega dela nadeljevanj, ki jih gleda. Prav tako, kot nas lahko starejši naučijo o življenju, jih lahko tudi mi. Nekateri babice in dedki so lahko precej odločni glede svojih mnenj, mi pa jim lahko pomagamo razumeti, kako in zakaj mladi vidijo svet na svoj način, saj smo lahko mladi v veliko primerih bolj širokogledni.

Na podlagi vsega, kar sem napisala, se mi zdi, da je medgeneracijsko sodelovanje zelo pomembno in ga bi morali bolj razvijati v svojih življenjih kot posamezniki in kot skupnost.

Avtorica: Julija Šerjak, 9. b, 14 let, OŠ Škofljica

Mentorica: Katarina Hafner Blatnik

Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlja ji ožari obraz.

Kakšen imamo odnos do starejših in vrstnikov? Jih dovolj spoštujemo, se pogovarjamo z njimi, nas sploh zanima, kaj nam imajo povedati?

Medsebojni odnosi so po mojem mnenju odraz naše medsebojne povezanosti. Zato je pomembno, kakšne odnose gojimo z drugimi posamezniki v našem okolju. To lahko med drugim tudi pomeni, če nimamo pozitivnih odnosov do bližnjih, smo tudi sami na slabšem. Medosebni odnosi so pojavi, kjer smo ljudje odvisni drug od drugega. Menim, da bi se dandanes za medsebojne odnose morali bolj truditi.

Naše otroštvo se zelo razlikuje od otroštva naših staršev, starih staršev in mnogih generacij pred njimi. Zaznamovani smo s tehnologijo, ki nam kroji življenje. Mislim, da preveč pozabljamo na otroške igre, pesmi ter ljudske navade in običaje. Danes se večina modernih staršev ne ukvarja z otroki, saj imajo na dolgi rok slabega pomočnika - telefon. Rekel bi, da je zelo uporaben, a se ga danes preveč uporablja za igrice in predstavlja predvsem zabavo za otroke, ki lahko preide v zasvojenost. Otrok ne zanima več delo in šport. Ne znamo se več zabavati na drugačen način kot z uporabo telefona in modernih tehnologij.

To preide v mnoge druge posledice, kot so slabi odnosi, tako s starejšimi kot s sovrstniki. Preveč pozabljamo na starejše ljudi. Vse bolj upada spoštovanje in solidarnost do starejših. Posledica tega pa je, da vse bolj upada tradicija, šege in navade, otroška igra. Ne zanimajo nas več stare pripovedi in ljudsko izročilo. Mislimo, da nas dedki in babice ne morejo ničesar več naučiti, a ni niti približno tako. Ogromno stvari nas lahko naučijo, na primer predajo nam lahko vrednote in življenjske izkušnje, do katerih se moramo sicer dokopati sami.

Mladostniški prepiri so z igrišč prešli na socialna omrežja. Le-ti so se v preteklosti reševali neposredno, sedaj se rešujejo skupinsko, pogosto z neprimernimi komentarji in grožnjami, ki lahko vodijo celo v strah in depresijo. Nekateri pa se celo zatečejo k uporabi prepovedanih substanc. Iz omenjenega razloga in z namenom preprečitve omenjenih odnosov se je potrebno zavedati, da so odnosi, ki jih gojimo z vrstniki, za nas ključnega pomena. Od tega je odvisno kako se počutimo tako doma kot v šoli ter skupnosti kot celoti.

Zaključil bom z besedami Toneta Pavčka, ki v Majnicah zapiše Vsi dihamo isti zrak in vsem kri po žilah polje, a nihče ni nikomur enak in vsak je svoje veselje. Učimo se torej drug od drugega in krepimo mostove med našimi vesolji.

Avtor: Oskar Štrukelj, 9. d, 14 let, OŠ Škofljica
Mentorica: Katarina Hafner Blatnik

Babica je srebrnolasa in nakodrana. Kadar pogleda svojega vnučka, ji zasijejo oči in smehlaj ji ožari obraz.

Imam dve babici, a ju kličem nona. Beseda nona je italijanskega izvora in pomeni babica. Obe moji babici sta Primorki in na Primorskem so babice none. Predajata modrosti, ki sta jih nabrali v svojem življenju. Izhajajo iz mnogih lastnih izkušenj in zgodbic. Delita jih z mano, da bi mi pomagali izogniti se napakam, ki se jim onidve nista mogli. Kljub temu da to pomaga, je včasih bolje, da se učiš iz svojih napak.

Stari starši pomagajo staršem vzgajati otroke. Skrbijo za vnuke, ko so oboji straši zaposleni ali odsotni. Pri njih preživijo počitnice (vsi vemo, da ima hotel nona 6 zvezdic). Vedno so pripravljeni klepetati, poslušati in se družiti. Lahko pa te tudi veliko naučijo. Govorim o stvareh, kot na primer kuhanje. Tam so majhne skrivnosti, ki zelo olajšajo in skrajšajo delo. A ne smemo pozabiti na nauke o potrpežljivosti, iskrenosti, vztrajnosti, ki nas naredijo boljše ljudi. Takih stvari se lažje naučiš, če imaš vzornika s temi lastnostmi. In seveda najpomembnejše: kako napisati spis.

Starejši ljudje so pomembni, ko nas spominjajo, kdo smo. Spodbujajo narodno zavest. Pojejo naše ljudske pesmi in pripovedujejo zgodbe iz naše preteklosti. Mislim, da jim to veliko pomeni, saj so mnogi živeli v času, ko Slovenija ni bila samostojna. V Jugoslaviji ali pa v Italiji pod fašizmom, kjer so se bili prisiljeni odpovedati svoji narodnosti in delu svoje identitete. Želijo si, da bi mlajše generacije čutile enak ponos in ljubezen do Slovenije in slovenskega jezika, s tem da ohranjajo narečje in skrbijo za lep slovenski jezik (»povej po slovensko«).

Starejši so zakladnica izkušenj, spoznavanj in različnih modrosti, a mnoge od teh ne morejo pomagati v sodobnem času. Seveda imajo neke večne modrosti. Vendar se je svet že toliko spremenil, da je mnoge povozil čas in se nam zdijo neuporabne. Napredek je bil tako hiter, da mnogi niso mogli slediti.

Mi, ki smo bili rojeni v modernejši svet, lažje sprejemamo novosti in se naučimo uporabljati nove tehnologije. Čisto drugače gledamo na svet in v nekem smislu je to naša modrost. Starejšim moramo biti pripravljeni pomagati, tako kot so oni tudi bili nam. Bistvo medgeneracijske pomoči je, da gre v obe smeri.

Ampak to ni edini način, kako jim lahko pomagamo. Lahko gremo z njimi na sprehod, jim odstopimo sedež na avtobusu. Take stvari niso predajanje modrosti ali veščin, a so še vedno zelo pomembne, saj izražajo spoštovanje. Pomembno je, da jih obiščemo ali pokličemo, saj jim je mnogokrat dolgčas. še posebej v času epidemije covida, ko so ljudje pogrešali medsebojne stike. Menim, da je starejše covid najbolj prizadel, ker so mnogi živeli sami. Niso mogli iti na sprehod in niso imeli družbe družine. Takrat je elektronika najbolj pripomogla, saj smo se lahko videli preko ekranov in se pogovarjali po telefonu. Zato pa smo tudi bili veliko bolj srečni, ko smo se lahko znova objeli.

Kot bi rekla moja praprababica Marjeta: »Dobro bi bilo, če bi bil najprej star in potem mlad.« Mogoče bi se lahko izognili mnogim napakam, a se tudi iz teh napak največ naučimo.

Avtorica: Polona Larisa Perman, 9. b, 14 let, OŠ Škofljica

Mentorica: Katarina Hafner Blatnik

Medgeneracijsko sodelovanje: včeraj, danes, jutri

Sodelovanje je ena izmed človekovih nujnih danosti, ki se jih pravzaprav dejansko sploh ne zaveda povsem. En sam človek ne bi preživel v svetu, saj smo družabna bitja – to pa pripelje do sodelovanja na različnih področjih. Lahko gre za prijateljsko, službeno, družinsko ali medgeneracijsko sodelovanje ...

Tokrat bo največ pozornosti namenila družinskemu in medgeneracijskemu sodelovanju.

Že takoj ko pomislimo na besedi družina in sodelovanje, se pojavi vprašanje: »Kaj imata besedi skupnega?« Upoštevajoč le enega od vidikov, bi lahko rekli, da ne prav veliko, zato je potrebno podrobneje preučiti oba pojma, če želimo svoje predvidevanje potrditi oz. ovreči.

Začnimo povsem na začetku. Ko se rodimo, je naša edina oporna točka družina, ki predstavlja naš dom. V njej pa ima vsak od članov svoje naloge. Se te dotikajo tudi novorojenčka oz. dojenčka pod starostjo enega leta? Ne povsem. Pa vendar je njegovih nalog tudi v tistem času ogromno – privaditi se mora na ta svet, se začeti postavljati na noge, učiti jesti, govoriti ... Višja starost pa prinaša vedno nove izzive, pričakovanja, naloge, kot npr. pospravljanje sobe, delanje domačih nalog...

In tukaj se odpirajo možnosti sodelovanja znotraj same družine. Namreč ob tem, ko vsak posameznik izpolnjuje svoje dolžnosti, se vsi člani družine med seboj dopolnjujejo in na koncu dosežejo določen cilj, ki so si ga zadali. Temu zagotovo lahko rečemo sodelovanje. Pri tem se med vsemi splete nevidna nit. Težava nastane takrat, ko eden od članov ne opravi svoje dolžnosti. Veriga zato začne razpadati. In kdo potem na koncu vse postori za nas, tudi tisto, kar bi morali mi? Starši, kar pa ni pošteno do njih.

Nam pa se zato, ker želijo, da se ponovno vključimo v ta cikel zdi, da nam le grenijo življenje. Pa to še zdaleč ni res. S tem nas želijo tudi postaviti na realna tla, da smo samostojni, kajti enkrat se bomo mi postavili na njihovo mesto.

Sedaj pa napoči trenutek, ko pridemo do medgeneracijskega sodelovanja. V čem je pravzaprav razlika? Pred tem smo pozornost namenili zgolj najožji družini (starši in otroci) zdaj pa je čas, da v vse to vključimo še ostale družinske člane. Za lažjo predstavitev, pa vam to lahko prikažem s krajšo zgodbico o babici in njenem vnuku Janezku.

Babica sedi ob kaminu in Janezku pripoveduje o svojem otroštvu.

Če želimo razumeti globlji pomen te povedi se moramo zazreti v zgodovino. Daleč nazaj najdemo temelj vsega tega – prenos informacij iz roda v rod po ustnem izročilu. S tem se je pravzaprav začelo medgeneracijsko sodelovanje v širšem pomenu. Da pa se to še dandanes dogaja izvemo iz zgodbe, ko babica pripoveduje zgodbe iz svojega otroštva in še iz obdobja otroštva njenih staršev ...

Ko konča s pripovedovanjem ji v besedo vskoči Janezek, ki se mu zdi njeno otroštvo boljše od njegovega, saj so mu starši prepovedali uporabo telefona za nekaj časa.

Pri tem odstavku naletimo na kar nekaj težav sodobnega časa, a preden se posvetimo tem težavam, naj vam na kratko predstavim, kaj se je v tem delu spremenilo. Kot smo lahko razbrali iz zgodbe, je Janezek za svoje težave povedal njej. Večina ljudi velikokrat raje zaupa starim staršem, kakšne težave ga pestijo. (Predvsem to velja za mladostnike). Mladim se pogosto zdi, da nas oni včasih bolje razumejo. Ampak to ni nujno povsem res. Dejstvo je namreč, da so tudi oni starši našim staršem in so jih nekoč tudi vzgajali. Nas pa neposredno ne morejo, zato pa nam lahko svetujejo in nam pomagajo (Vendarle imamo gene svojih staršev in smo si v nečem z njim podobni...)

Če postavimo medgeneracijsko sodelovanje v današnji čas, se prikrade problem. Časi so se spremenili in z njim tudi generacije, še zlasti mlajše. Visoka, skoraj nekontrolirana uporaba telefonov, pojav podnebnih sprememb in še marsikaj je nekaj, česar prejšnje generacije niso poznale. Vse manj pa je tudi medgeneracijskega sodelovanja. Zato je sedaj še toliko bolj pomembno, da s sodelovanjem preprečimo posledice, zaradi katerih bi imele težave naše naslednje generacije. In prav tu nam lahko starejši svetujejo, nas usmerjajo in tudi opogumljajo.

In če ste se mogoče vprašali, kako se je končala zgodba, naj vam povem, da je babica stopila na stran staršev in morda v njem celo uspela prebuditi to iskrico zavedanja, da on ni zadnji člen verige.

Avtorica: Maja Levec, 13 let, 8. razred, OŠ Šmartno v Tuhinju
Mentorica: Tamara Damjanac

8. Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo vsem članom ocenjevalnih komisij,
ki so v spomin na Kristino Brenkovo pristopili k ocenjevanju izdelkov.

Topla hvala tudi naslednjim sponzorjem,
ki so s prispevki omogočili izvedbo natečaja.

Metrel d. d.
Metrel mehanika
Občina Horjul
Kveder
Varikon

Občina Horjul